

ЗСК-1
10521

ПРОЛЕТАРЫ ВСІХ КРАЙ, ВЛУЧАЙЦЕСЯ!

ЗА ДЕНИНСКУЮ
ВУЧОБУ

О Р Г А Н
КУЛЬПРОМУ
Ц К К П / Б / Б

ЛІСТАПАД

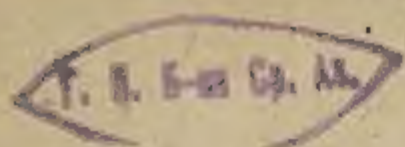
№ 8-9

Д В Б - 1932
ПАРТМАССЭНТАР

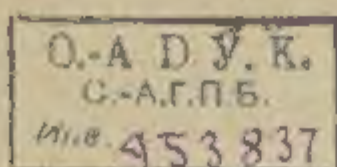

Заўважаныя памылкі друку

Стар.	Радок	Пункт	Надрукавана	Трэба чытаць
44	7 зверху	1	Опартунізм у II Інтэрнацыянале	Опартунізм II Інтэрнацыяналу.
44	2 знізу	5	Надрукавана пасля двукоссяў: „Левыя“ у II Інтэрнацыянале	Двукоссе! трэба аднесці ў канец сказа. Слова „левыя“—з малой літары.
45	16 зверху	8		Словы: „Барацьба контррэвалюцыйнага трацкізму з марксызмам-ленінізмам“ трэба перанесці з пункту 8-га ў канец пункту 7-га.
46	7 зверху	4	Непрымірная барацьба УсеКП(б) і Комінтэрну на два фронты	Непрымірная барацьба УсеКП(б) і Комінтэрну з контррэвалюцыйным трацкізмам, як перадавым атрадам сусветнай буржуазіі, барацьба на два фронты.
46	21 зверху	—	Ленін—заваяванне і запісанне	Ленін—заваяванае і запісанае

Пролетары ўсіх краін, злучайцеся!

30к-1

10521

ЗА ЛЕНІНСКУЮ ВУЧОБУ

ОРГАН КУЛЬТПРОПУ ЦК КП(б)Б

№ 8—9

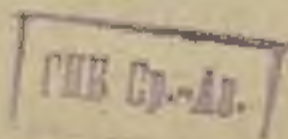
ЛІСТАПАД 1932

ВЫХОДЗІЦЬ 2 РАЗЫ ў МЕСЯЦ

ДЗЯРЖАўНАЕ ВЫДАВЕЦТВА ВЕЛАРУСІ
ПАРТМАССЭКТАР

МЕНСК

1932

Літпраўка А. Зіміонка
 Корэктар С. Дамаронак
 Тэхрэдактар І. Мілешка
 Здаана ў друкарню 30-ХІ—32 г.
 Падпісана да друку 18/І—33 г.
 Набрана брыгадай Ландо.
 Адк. кор. друк. Міхалевіч.

ЗЬМЕСТ.

	Стар.
Да вынікаў XII пленуму ВККІ	3
Пастаnova ЦК КП(б)Б аб разьмеркаваньні даходаў у колгасах за 1932 г.	14
М. Ас а ў а к. Работа сеткі партасьветы ў 1931—32 г.	20
Вопыт месц	
Марксысцка-ленінскае выхаваньне на заводзе Гомсельмаш (Г. С.)	25
На хадзе выправіць недахопы (Сямёнаў).	28
Соцспаборніцтва і ўдарніцтва на фронце партвучобы	
Ад рэдакцыі	30
Соцыялістычны дагавор паміж Нараўлянскім і Мазырскім раёнам	31
Соцумова паміж аднагадовай базай ВСПШ і 6-месячнай партшколай (Мазырскі раён).	—
Абавязальства прапагандыста т. Левіна	32
Выклік служача т. Кілесы	—
Мэтод распрацоўкі, заданьні, праграмы	
Два сьветы—дзьве сыстэмы (капіталізм і соцыялізм). (Для кіраўнікоў кандыдацкіх партшкол)	33
Праз дыктатуру пролетарыяту да комунізму.—(Для кіраўнікоў кандыдацкіх школ)	39
Марксызм-ленінізм. (Заданьне па ланінізму для аднагадовых ВСПШ)	44
Праграма па матэматыцы	48
Праграма па матэматыцы для сеткі партасьветы (павышаны варыянт)	53
Праграма па белмове. (Для пізавой сеткі школ партасьветы на прадпрыемствах)	58

ДА ВЫНІКАЎ XII ПЛЕНУМУ ВККІ.

XII пленум ВККІ, які адбыўся ў верасні 1932 г., абмеркаваў рад важнейшых пытанняў.

За паўтары гады, мінуўшыя паміж XI і XII пленумамі, у сусветнай абстаноўцы адбыліся буйныя змены, наметіўся пэўны пералом у ходзе развіцця агульнага крызісу капіталізму.

Адзначаючы як адну з асноўных змен у сусветным становішчы зрух у суадносінах сіл паміж соцыялістычным і капіталістычным светамі, дзякуючы росту адноснай вагі СССР, „ажыццяўляючага гіганцкімі тэмпамі сваю вялікую праграму соцыялістычнай індустрыялізацыі, kolekтывізацыі і культурнай рэвалюцыі“ (Тэзісы XII пленуму, па I п.), пленум падкрэсліў вялізарнае значэнне гэтага факту для далейшага развіцця цяперашняга рэвалюцыйнага ўздыму.

У сусветным становішчы новым зьяўляецца фактычны пачатак вайны (напад Японіі на Кітай), новая фаза падрыхтоўкі антысавецкай вайны („незалежная“ Манчжурыя — пляцдарм антысавецкай інтэрвенцыі на Ўсходзе) і ўзрастаючы паўсюдна ў краінах імперыялізму і ў колёніях — рэвалюцыйны ўздым, як па свайму размаху, так і па

формам дасягнуўшы куды больш высокага ўзроўню, чым к часу XI пленуму ВККІ.

У ацэнцы пленумам сусветнага становішча самым важным зьяўляецца вывад аб сканчэнні часовай стабілізацыі капіталізму і аб набліжэнні новага туру рэвалюцый і войн.

Пастановы пленуму маюць тым большае значэнне, што яны, выходзячы з гэтай ацэнкі, намячаюць блізкую перспектыву рашаючых класавых баёў, прадугледжваюць няўнікнёнасць найглыбейшых патрасенняў, магчыма сьць раптоўных узрываў і паваротаў. „У пэўных надзвычай важных вузлавых пунктах антагоністычныя сілы ўжо развязаюцца для сутычкі“ (Тэзісы XII пленуму).

У сувязі з гэтым пастановы пленуму больш, чым калі-б яно ні было, завастраюць пытанне аб самападрыхтоўцы кампартый і падрыхтоўцы імі пролетарыяту да надыходзячай барацьбы за ўладу, за дыктатуру пролетарыяту.

„Канец капіталістычнай стабілізацыі, быстрае нарастанне прадпасылак рэвалюцыйнага крызісу ў радзе капіталістычных краін і ўся новая міжнародная абстаноўка з усёй вострыяй

ставіць пытаньне аб выкананьні асноўнай у сучасны момант задачы камуністычных партый: падрыхтоўкі рабочай клясы і эксплёатуемых мас у ходзе эканомічнай і політычнай барацьбы да надыходзячых баёў за ўладу, за дыктатуру пролетарыяту. Іменна таму, што тэрміны для насцьпяваньня рэволюцыйнага крызісу зьяўляюцца кароткімі, неабходна, ня трацячы ні адной мінуцы, узмацніць і паскорыць бальшавіцкую масавую работу па заваяваньні большасьці рабочай клясы, па павышэньні рэволюцыйнай актыўнасьці рабочай клясы" (Тэзісы XII пленуму, па I п.).

Абвастрэньне і паглыбленьне сусьветнага эканомічнага крызісу, які прадаўжаецца чацьверты год, нябывалы ўпадак вытворчасьці і рост беспрацоўя, нясупыннае падзеньне цэн на сусьветным рынку, наймацнейшае патрасеньне крэдытнай сыстэмы і валюты амаль ва ўсіх краінах капіталістычнага сьвету, побач з бурным ростам соцыялістычнай эканомікі ў СССР, зьяўляюцца эканомічным базісам канца стабілізацыі капіталізму.

Посьпехі наступленьня соцыялізму па ўсім фронце ў СССР, магутны рэволюцыйны ўздых, узрастаючы ўсюды пад знакам росту ўплыву камунізму, і рост супярэчнасьцяў паміж імперыялістычнымі дзяржавамі—зьяўляюцца рашаючымі фактарамі ў справе крушэньня адноснай стабілізацыі капіталізму.

Шырокія масы прышлі ў рух. Рэволюцыя ў Іспаніі і рэволюцыйная сытуацыя ў Кітаі, набліжэньне рэволюцыйнага кры-

733

зісу ў Германіі і Польшчы, бурныя і ўпорныя стачкі амаль ва ўсіх краінах, рэволюцыйныя дэманстрацыі рабочых і беспрацоўных, жорсткія сутычкі з поліцыяй і фашыстамі, баявыя выступленьні сялянскіх мас, уздым рэволюцыйнай барацьбы ў Індыі, Інда-Кітаі і ў краінах Паўднёвай Амэрыкі, рухі сярод салдат і матросаў у імперыялістычных арміях—характарызуюць цяперашні рэволюцыйны ўздых. Канец стабілізацыі капіталізму азначае далейшы, яшчэ больш быстры рост рэволюцыйнага ўздыху, уцягненьне ў барацьбу новых соцень тысяч і мільёнаў рабочых, сялян, беспрацоўных, прыгнечаных колёніяльных народаў.

Жорсткая гандлёвая вайна за сусьветныя рынкі, нябывалы пратэкцыянізм пры адначасовым найвастрэйшым дэмпінгу, гвалтоўны захват Манчжурый Японіяй, рэзкае абвастрэньне супярэчнасьцяў паміж Японіяй і ПАЗШ, Англіяй і ПАЗШ, Францыяй і Германіяй, Італіяй і Францыяй, нястрымная гонка імперыялістычных узбраеньняў—характарызуюць надзвычайнае абвастрэньне зьнешніх супярэчнасьцяў імперыялізму. „Новая сусьветная імперыялістычная вайна стала непасрэднай небясьпекай" (Тэзісы XII пленуму, па I п.).

Магутны рост рэволюцыйнага ўздыху апіраецца на пераможнае соцыялістычнае будаўніцтва ў СССР. Сканчэньне пяцігодкі ў 4 гады і пастаноўка вялікіх задач пабудовы бясклясавага грамадства ў другой пяцігодцы павялічылі рэволюцыянізуючую ролю Савецкага саюзу. Гэты ачаг сусьветнай рэволюцыі сва-

імі поспехамі абуджае ўвесь сьвет эксплётуемых і прыгнечаных і кліча іх на барацьбу за рэволюцыйны выхад з крызісу. Страх перад пролетарскай рэволюцыйнай падганяе ўсе імперыялістычныя дзяржавы да ўзмацнення падрыхтоўкі ваеннай інтэрвенцыі супроць Савецкага саюзу. У вайне супроць СССР імперыялізм спадзяваецца разбіць сусьветны бальшавізм і за кошт краіны Саветаў вырашыць свае затрудненні. Сьвет упаўзае ў новую вайну ў абстаноўцы ўзрастаючага ўсюды масавага рэволюцыйнага ўздыму.

Надышоў канец адноснай стабілізацыі капіталізму, але яшчэ няма непасрэднай рэволюцыйнай сытуацыі ў важнейшых і рашаючых капіталістычных краінах. У сучасны момант адбываецца іменна пераход да новага туру буйных сутычак паміж класамі, паміж дзяржавамі, да новага туру рэволюцый і войнаў (Тэзісы па I пункту парадку дня).

Гэты пераход адбываецца ў форме нераўнамернага процэсу. У Іспаніі адбываецца рэволюцыя. У Кітаі рэволюцыйная сытуацыя, а на значнай тэрыторыі—перамога савецкай рэволюцыі. У Германіі—надзвычайнае абвастрэньне класавых антаганізмаў: з аднаго боку, рост фашызму, з другога—рост рэволюцыйнай масавай барацьбы, паскоранае нарастаньне прадпасылак рэволюцыйнага крызісу. Некаторыя іншыя краіны або ўсутыч падыходзяць да рэволюцыйнага крызісу (Польшча), або ў рэзультате крайняга абвастрэньня ўнутраных і зьнешніх супярэчнасьцяў у бліжэйшы час могуць апынуцца ў

абстаноўцы рэволюцыйнага крызісу (Японія). У Індыі і ў краінах Лацінскай Амэрыкі разьвіцьцё рэволюцыйнага крызісу затрымліваецца, у першую чаргу, слабай арганізаванасьцю пролетарыяту і няспеласьцю кампартый. Ва ўсіх капіталістычных краінах сілы міжнароднай пролетарскай рэволюцыі няўхільна растуць, але ў такіх важнейшых краінах сусьветнага капіталізму, як ПАЗШ, Англія і Францыя, уздым рэволюцыйнага руху, хоць і разьвіваецца, але покуль што яшчэ моцна адстае ад высокай напружанасьці ўсёй міжнароднай абстаноўкі* (Тэзісы).

Пленум, улічваючы нераўнамернасьць разьвіцьця эканамічнага крызісу і рэволюцыйнага ўздыму ў паасобных краінах, укажаў, як на галоўную вебасьпеку, на опартуністычную недаацэнку рэволюцыйных пэрспэктыв і на шкоднасьць лявацкіх тэндэнцый да пераскокваньня праз гістарычныя этапы, перасьцярог ад мэханічнага перанясеньня ацэнкі становішча з адной краіны ў другую і ўказаў на неабходнасьць уважлівага канкрэтнага вывучэньня задач кожнай партыі ў кожнай паасобнай краіне.

Пленум перасьцярог супроць опартуністычнай недаацэнкі вайны ў Кітаі, як прэлюдыі сусьветнай вайны і інтэрвенцыі ў СССР, супроць фаталістычных настрояў і тэорыі аб тым, што „вайна ўсёроўна прыдзе“, што „з вайны аўтаматычна вырастае рэволюцыя“—тэорыі, за якімі скрываецца, як опартуністычная пасыўнасьць у барацьбе супроць вайны, так і пасыўнасьць у падрыхтоўцы рэволюцыі.

Важнейшим у гэтай падрыхтоўцы зьяўляецца разгортванне эканомічных баёў, якім пленум прысвяціў выключную ўвагу.

Разьвіццё масавага стачачнага руху ў Іспаніі, Кітаі, Польшчы, Чэха-Славакіі, Японіі, Францыі, Бэльгіі, Баўгарыі, Англіі, Індыі, ПАЗШ і інш. краінах зьяўлялася за мінулы год важнейшай састаўной часткай рэволюцыйнага ўздыму і адным з яркіх паказальнікаў канца капіталістычнай стабілізацыі.

Асабліва заслугоўвае ўвагі побач з масавым характарам стачак: уцягненне ў барацьбу новых атрадаў пролетарыату ў краінах, пазней ад другіх уступіўшых у крызіс (гарнякі Бэльгіі, тэкстылі Голандыі, дрэва-апрацоўшчыкі Швэцыі, монцёры Швэйцарыі), быстрае ператварэнне эканомічных стачак у політычныя (Чэха-Славакія, Бэльгія і інш.), рост адноснай вагі кіруючага ўдзелу, кампартый і рэволюцыйнага профруху ў стачках і ў барацьбе беспрацоўных і выяўленьне новага беспартыйнага рабочага актыву, які насуперак рэфармістам вядзе героічную барацьбу супроць наступлення капіталу.

Пленум указаў, што эканомічная барацьба пролетарыату, набываючая ўсюды ўсё больш рэволюцыйны характар, „на даным этапе зьяўляецца асноўным зьвязном для падвядзеньня мас да надыходзячых буйных рэволюцыйных баёў“ (Тэзісы, па II п.).

Побач з гэтым пленум звярнуў увагу ўсіх сэкцый Комінтэрну на ўзрастаючае політычнае значэньне руху беспрацоўных, які ўсё больш накіроўваецца непасрэдна супроць капіталістычнай дзяржавы.

Паставіўшы ў цэнтры ўвагі масавую работу кампартый, пленум удзяліў значнае месца задачам рэволюцыйнага профруху і ў асаблівасьці рабоце камуністаў у рэфармісцкіх профсаюзах. Пленум моцна ўдарыў па раду памылак сярод работнікаў рэволюцыйнага профэсійнальнага руху, памылак, тармозячых выкананьне важнейшай задачы заваяваньня рабочых рэфармісцкіх профсаюзаў, і гэтым самым, зрываючых правядзеньне тактыкі адзінага фронту зьнізу.

Іменна гэтыя недахопы перашкаджаюць выкананьню галоўнай стратэгічнай задачы заваяваньня большасьці рабочай клясы, гэтай важнейшай прадпсылкі пасляховай барацьбы за ўладу.

Пленум, удзяліўшы вялікую ўвагу агульнаму становішчу ў Германіі, у прыватнасьці характарыстыцы цяперашняга ўраду фон-Папена, асабліва падрабязна спыніўся на пытаньнях фашызму і соцыял-фашызму, а таксама на ўнутрыпартыйных пытаньнях КПГ.

Ня гледзячы на абшырныя, чоткія пастановы XI пленуму па пытаньні аб фашызме і соцыял-фашызме, цэлы рад скажэньняў у тлумачэньні сутнасьці фашызму і соцыял-фашызму. меў месца за апошні год у сэкцыях Комінтэрну, у прыватнасьці ў Германіі. Гэтыя скажэньні вельмі шкодна адбіліся на вырашэньні важнейшай праблемы правядзеньня сапраўды бальшавіцкай тактыкі адзінага фронту зьнізу. Калі опартуністычная пераацэнка сіл фашызму і недаацэнка агульных

фмс фашызму і соцыял-фашызму прыводзіць да праваoportуністычных імкненняў арганізацыі адзінага фронту з верхавінкай соцыял-дэмакратычных арганізацый, да паражэнчых настрояў, да панікі і капітуляцыі, што выразіліся ў тэорыі „чым горш, тым лепш“ („чым хутчэй прыдзе фашызм, тым хутчэй прыдзе рэвалюцыя“), то лявацкая недаацэнка фашызму і недаацэнка розніцы паміж соцыял-фашызмам і фашызмам прыводзіла да пасыбнасці, да абмежавання сябе ў арацьбой толькі супроць соцыял-фашызму і забыццю барацьбы супроць фашызму, да атоесамлення соцыял-дэмакратычных правадыроў і рабочых, да адрыву ад работы ў шырокіх масах.

Пленум таксама падкрэсьліў розніцу паміж фашызмам перыоду адліву рэвалюцыі, перыоду стабілізацыі капіталізму і фашызмам, перыоду ўздыму рэвалюцыйнай хвалі, перыоду канца стабілізацыі капіталізму, ударыў па тых, хто ў наступленні фашызму бачыць толькі элементы ўзмацнення капіталізму і паражэння пролетарыяту.

Канец стабілізацыі капіталізму прымушае клясавага ворага збіраць свае сілы для больш жорсткага наступлення на рабочую клясу і бязлітаснага падаўленьня рэвалюцыйнага ўздыму.

„У большасці капіталістычных краін буйная буржуазія арганізуе фашысцкія атрады грамадзянскай вайны, узводзіць у сістэму палітычны бандытызм, белы тэрор, катаваньні палітзьявольных, провакацыі, фальшывыя, расстрэлы бастуючых і

дэманстрантаў, роспускі і разгром рабочых арганізацый“ (Тэзісы).

Аднак, зьяўляючыся зброяй фінансавага капіталу ў наступленні на рабочую клясу і ўсіх працоўных, фашызм адначасова носіць у сабе элементы разлажэння капіталізму. Калі ў фашызме ў перыод стабілізацыі на першы плян выступалі элементы кансолідацыі капіталізму, то ў момант канца капіталістычнай стабілізацыі ў фашызме ўсё больш выступаюць элементы разлажэння капіталізму. Гэтыя элементы больш за ўсё ў наяўнасці там, дзе ёсць магутны рэвалюцыйны ўздых, дзе буржуазія знаходзіцца пад непасрэднымі ўдарамі масавага рэвалюцыйнага ўздыму.

Ацэнка фашызму, як аднабаковага процэсу наступлення капіталу і выцякаючыя з яе паражэнчыя настроі пасля прэзідэнцкіх выбараў у Германіі знайшлі сваё адлюстраванне ня толькі сярод паасобных германскіх камуністаў але і сярод паасобных членаў другіх сэкцый Комінтэрну. Найбольш яркім выражэннем зьявілася праваoportуністычнай ацэнка становішча ў Германіі і сусветнага становішча наогул, якую незадоўга да XII пленум даў т. Эмбэрдэ.

У паасобных членах КПГ гэтая правая ўстаноўка сваяасабліва перапляталася і была цесна звязана з лявацкімі ўстаноўкамі т. Г. Нэймана, якія выразіліся ў недаацэнцы сіл фашызму, у аслабленні барацьбы супроць яго. Крытыка гэтых устаноўак, прадпрыятая з боку ВККІ і ЦК КПГ яшчэ да XII пленуму ВККІ зрабіла значны ўплыў на выпраўленне памылак ў агітацыі КПГ.

Адпор, даны гэтым устаноўкам на XII пленуме, адыграе рашаючую ролю ў справе палепшання ўсёй масавай работы компартый, у першую чаргу КПГ.

Пленум даў таксама адпор і тым, хто ня бачыць узрослых магчымасцяў барацьбы супроць соцыял-дэмократыі, якая астаецца галоўнай соцыяльнай апорай буржуазіі, ня гледзячы на тое, што канец капіталістычнай стабілізацыі ня можа не адбіцца на яе лёсе. Соцыяльны базіс соцыял-дэмократыі звужаецца. Канец капіталістычнай стабілізацыі азначае канец цэлай паласы соцыяльных рэфор—гэта галоўнай эканомічнай асновы масавага ўплыву с.-д. Згальненне, голад і нястача мільёнаў зьяўляецца найбольш пераканальным абвяржэннем усіх лжэвучэнняў с.-д. аб мірным урастанні ў соцыялізм з дапамогай „арганізаванага капіталізму“, „дзяржкапіталізму“ і т. д. Як дым рассяваецца ілюзіі, створаныя ёю. Процэс разлажэння с.-д. узмацняецца, прымушаючы яе прымяняць „левыя“ манёўры, маючыя на мэце замаруджанне выхаду з яе радой рабочых мас.

„Пэрыод капіталістычнай стабілізацыі характарызаваўся тым, што буржуазія ў пераважнасці скарыстоўвала ў якасці галоўнай сваёй зброі соцыял-дэмократыю. Канец капіталістычнай стабілізацыі павялічвае адносную вагу фашызму ў сыстэме дзяржаўнага кіравання капіталу“ (Мануільскі). Зусім не адмаўляючыся ад паслуг соцыял-дэмократыі, буржуазія з узмацненнем фашызму адцясняе яе ў радзе краін ад непасрэднага ўдзелу ва ўрадзе і ў кіраванні краінай.

З гэтага хто-ні-хто зьяўляецца схільным зрабіць вывад аб пераходзе ролі галоўнай соцыяльнай апоры буржуазіі да фашыстаў. Гэта зусім няверна.

Ня гледзячы на ўсе змены ў абстаноўцы, соцыял-дэмократыя не перастала быць галоўнай соцыяльнай апорай буржуазіі. Толькі накіроўваючы галоўны ўдар супроць соцыял-дэмократыі, толькі разграміўшы гэтую галоўную соцыяльную апору буржуазіі, „можна паспяхова біць і разбіць галоўнага клясавага ворага пролетарыату—буржуазію“ (Тэзісы).

КПГ дасягнула, ня гледзячы на надзвычай вялікія аб'ектыўныя цяжкасці, значных поспехаў у справе заваявання мас, самастойнага кіраўніцтва баямі рабочай клясы, арганізацыі адзінага фронту зьнізу, у барацьбе супроць фашызму, у справе ўмацавання сваіх радоў і выкрыцці соцыял-дэмократыі, КПГ аказала высокую манёўраздольнасць у самых складаных сытуацыях, але разам з тым, у рабоце КПГ ёсць рад паасобных недахопаў.

Паасобныя з'яўленні партыі не заўсёды быстра і правільна рэагавалі на быструю змену ў політычнай сытуацыі і ў суадносінах клясавых сіл. Асабліва характэрным зьяўляецца дзень 20 ліпеня, калі ўрад Папена прагнаў 20 віднейшых соцыял-фашысцкіх чыноўнікаў, узначальваўшых урад у Прусіі, і замяніў іх фашыстамі. У гэты дзень масы былі на вуліцах, хваляванне было вельмі вялікім, але партыя спазьнілася з сваім заклікам да забастоўкі.

Адзначыўшы гэтыя і другія недахопы ў рабоце КПГ, пленум падкрэсьліў блізкасьць рэволюцыйнай пэрспэктывы ў Германіі, якая побач з Польшчай зьяўляецца найбольш важным ачагом рэволюцыі і кунізму ў Заходняй Эўропе. Паскоранае нарастаньне элемэнтаў рэволюцыйнага крызісу ў гэтых краінах патрабуе ад іх кампартый максымальнай актыўнасьці, бальшавіцкай пільнасьці, ініцыятывы ў справе арганізацыі эканамічных і палітычных баёў і ўсіх масавых рэволюцыйных выступленьняў пролетарыяту, у началеньня імі антыфашысцкага фронту і ўсяе барацьбы супроць вайны ў абарону Кітаю і ў абарону СССР.

XII пленум ВККІ адзначыў цэлы рад дасягненьняў у рабоце сэкцыі КІ.

Компартыі вырасьлі, павялічыўся іх уплыў на масы. Асабліва вырас масавы уплыў КПГ, КПП, КП Кітаю, КПЧ, КП Баўгарыі. У сувязі з бэльгійскай стачкай КП Бэльгіі падвоіла свой састаў. Колькасны састаў усіх кампартый, ня лічачы УсеКП(б), за апошні год вырас амаль на 400 тыс. членаў.

Компартыі і рэволюцыйныя профсаюзы арганізавалі і кіравалі цэлым радам эканамічных забастовак у Польшчы, Чэхаславакіі, Германіі і т. д. КП Японіі паказала ўзор сапраўды рэволюцыйнай масавай работы супроць вайны. КП Кітаю перажывае бурны рост і дабілася буйнейшых посьпехаў у справе разгортваньня савецкай рэволюцыі ў Кітаі. Яна арганізуе антыімперыялістычную барацьбу кітайскага народу на бэрыторыі Гоміндану і генэральткіх зграй.

Сэкцыі КІ дасягнулі прыкметных посьпехаў у справе прымяненьня тактыкі адзінага фронту зьвязу (у Германіі ў форме антыфашысцкага фронту), у забастоўцы ў Бруксе (у Чэхаславакіі), у цэлым радзе забастовак у Польшчы, у Бэльгіі, у Англіі. Буйнейшыя партыі маюць дасягненьні ў галіне работы на прадпрыемствах. Большасьць сэкцыі КІ здолела даць адпор лавым і „левым“ опартуністам, ускрыць яшчэ неаформленья опартуністычныя ўхілы, выправіць дапушчаныя ў паасобных зьвоньнях памылкі.

„Ня глядзячы на слабасьць масавага ўплыву кампартыя ў цэлым радзе краінаў, ва ўсім капіталістычным сьвеце ў шматлікіх баёх і іспытах, ва ўмовах бязьлітаснага тэрору, куністы паказалі сябе мужнымі і сапраўды рэволюцыйнымі перадавымі барацьбітамі пролетарыяту“ (Тэзісы па 1 пункту парадку дня).

Аднак, ёсьць яшчэ вельмі вялікае адставаньне кампартый ад тэмпаў разьвіцьця масавага рэволюцыйнага ўздыму і ад шырскіх магчымасьцяў, ствараемых спрыяльнай аб'ектыўнай абстаноўкай.

Найвялікшай слабасьцю куністычных партый зьяўляецца масавая работа.

Гэтая слабасьць набывае тым большае значэньне, што ўмовы канца капіталістычнай стабілізацыі быстра асьвячаюць і падводзяць шырокія масы да сазнаньня аб неабходнасьці кіраўніцтва барацьбой з боку кампартый і чырвоных профсаюзаў.

Недахопамі масавай работы кампартый зьяўляюцца: адарванасьць большасьці куністаў ад рэфармісцкіх і іншых неко-

муністычных рабочых, сэкцанцкі падыход да гэтых рабочых, недахопы і памылкі стачачнай тактыкі і стратэгіі, слабасць работы на прадпрыемствах. Фактычнае супраціўленне многіх камуністаў правядзенню работы ў рэфармісцкіх профсаюзах, арганізацыйная слабасць кампартый на прадпрыемствах, абстрактнасць агітацыі і пропаганды, адставанне работы сярод беспрацоўных жанчын, моладзі.

Пленум падвергнуў асабліва рэзкай крытыцы недахопы масавай работы кампартыі Францыі. Улічваючы выключна вялікую адказнасць гэтай партыі, з прычыны асобай ролі французскага імперыялізму ў справе падрыхтоўкі вайны і наогул на сусветнай арэне, пленум удзяліў ёй вялікую ўвагу. КП Францыі на працягу апошняга году паспяхова вядзе антываенную кампанію. Асабліва бліскуча яна правяла кампанію выкрыцця французскага ўраду, генэральнага штабу, французскай поліцыі і белгвардзейцаў у сувязі са справай Гаргулава. Політычны ўплыў камуністаў у масах ва Францыі расце тым быstrэй, што ў гэтай краіне больш, чым у любой іншай, адчуваецца падрыхтоўка вайны. Але кампартыя Францыі слаба замацоўвае свой політычны ўплыў арганізацыйна, ды і політычны ўплыў часта траціць, дзякуючы вялікім недахопам яе масавай работы. Асабліва паказальнай зьяўляецца страта больш 200 тысяч галасоў у часе агульных выбараў у палату дэпутатаў у 1932 г. (у параўнанні з выбарамі 1928 г.). Галоўнымі недахопамі яе зьяўляецца—слабая работа на прадпрыемствах, у рэ-

волюцыйных і ў рэфармісцкіх профсаюзах, сярод беспрацоўных. Пленум падкрэсьліў, як адну з галоўных прычын слабасці работы КПФ, адсутнасць сапраўды калектывных метадаў кіраўніцтва.

Рэзкай крытыцы падвяргалася работа кампартыі Англіі і ПАЗШ, якія вельмі слаба скарыстоўваюць багатыя магчымасці масавай работы ва ўмовах крызісу і беспрацоўя, моцна ударыўшы па гэтых краінах.

Указаўшы, як мы адзначылі вышэй, што асноўная задача, якая стаіць перад усімі кампартыямі на цяперашнім этапе кароткіх тэрмінаў насцяпавання рэволюцыйнага крызісу, заключаецца ў падрыхтоўцы рабочай класы і эксплёатуемых мас да рашаючых рэволюцыйных баёў, да барацьбы за дыктатуру пролетарыату, пленум наменці асноўны політычны і арганізацыйны змест гэтай падрыхтоўкі.

Гэтая падрыхтоўка павінна весціся ў канкрэтнай барацьбе за большасць рабочай класы, за ліквідацыю масавага ўплыву соцыял-дэмакратыі, за арганізацыю масавых рэволюцыйных выступленняў пролетарыату—супроць наступлення капіталу, супроць фашызму і рэакцыі, супроць набліжэння імперыялістычнай вайны і інтэрвенцыі супроць Савецкага саюзу.

Чарговым зьвязном у рэволюцыйнай барацьбе пролетарыату за ўладу становіцца масавая політычная стачка, а ў Германіі і Польшчы—усеагульная політычная стачка. Арганізуючы частковыя забастоўкі, не ўпадаючы ў эканомізм, маючы заўсёды перад сабою блізкую рэволюцыйную перспектыву—сакцыі КІ павінны

наставіць ва ўсю шырыню задачу расшырэння фронту штодзёнай барацьбы, політызуючы гэтую барацьбу і папулярызуючы лезунг масавай політычнай стачкі.

Пытаньне аб заваяваньні ўлады павінна быць пастаўлена ў цэнтры камуністычнай агітацыі і пропаганды. Шляхам барацьбы за частковыя патрабаваньні кампарты павінны, у адпаведнасьці са ўзроўнем рабочага руху ў кожнай паасобнай краіне, падводзіць масы да праблемы заваяваньня ўлады.

Большавіцкім методам заваяваньня мас астаецца самае паслядоўнае і самае рашучае прымяненьне тактыкі адзінага фронту зьнізу. Толькі шырокі адзіны фронт, выходным пунктам якога зьяўляецца стыхійная цяга мас да адзінаства ў барацьбе супроць наступленьня капіталу, фашызму і вайны прывядзе да разгрому соцыял-дэмократыі, стане вагаром, які прыводзіць у рух мільённыя масы пролетарыяту над камуністычным кіраўніцтвам.

Кожная кампартыя абавязана ўмацаваць свае рады і свае пазыцыі на прадпрыемствах, і перш за ўсё на буйных прадпрыемствах, у рашаючых галінах прамысловасьці, спалучаючы старанную консьпірацыю камуністычных ячэек на прадпрыемствах з самаафярнай, смелай масавай работай.

Большавіцкая работа павінна базаватца на шырокім разгортваньні рэволюцыйнай работы ўнутры рэформісцкіх профсаюзаў і на ўсямерным умацаваньні масавай базы рэволюцыйных профорганізацый. Неабходна даць аднор усякай недаацэнцы гэтай работы, што часта прыкрываецца левай фразай.

Работа кампартыі павінна базаватца на шырокім разгортваньні пролетарскай дэмократыі ўнутры партыйных арганізацый, рэволюцыйных профсаюзаў, РПО, у эканомічных баёх і т. д. Большавіцкая самакрытыка, шырокае абгаварэньне важнейшых політычных пытаньняў, канкрэтнае кіраўніцтва зьяўляюцца ўмовамі далейшага быстрага разгортваньня рэволюцыйнага ўздыму над камуністычным кіраўніцтвам.

Падвойную ўрагу пленум удзяліў пытаньню барацьбы кампартыі супроць імперыялістычнай вайны і падрыхтоўкі імперыялістамі ваеннай інтэрвенцыі супроць Савецкага саюзу.

Ваенны напад Японіі на Кітай амаль усімі секцыямі Кі быў правільна ацэнены як прэлюдыя новай сусьветнай вайны і інтэрвенцыі супроць СССР. Першыя весткі аб падзеях на ўсходзе выклікалі рэагаваньне ўсяе камуністычнай прэсы, ускалыхнулі кампартыі і, ня гледзячы на паасобныя памылкі камдруку і адставаньне ў паасобных выпадках, сталі штуршком для раду рэволюцыйных выступленьняў мас у абарону незалежнасьці Кітаю, супроць яго разьдзелу, супроць японскага, францускага і ўсяго сусьветнага імперыялізму, у абарону СССР. Ініцыятарамі і кіраўнікамі гэтых выступленьняў усюды былі камуністы. Асабліва вялікімі зьяўляюцца заслугі ў гэтай галіне кампартыі Японіі і Кітаю.

Адзак, пленум, констатаваў, што кампартыі ня здолелі, прымяняючы тактыку адзінага фронту зьнізу, вырашыць неадкладную задачу стварэньня кантрольных камітэтаў, камітэтаў дзеяньня ва

прадпрыемствах, чыгунках, у партох, на суднах, камітэтаў, якія апіраюцца на масы, мобілізаваць шырокія масы рабочых, аб'яднаных у рэформісцкіх профсаюзах і астатніх масавых арганізацыях, разгарнуць агітацыю супроць вайны ў сялянскіх і шырокіх дробна-буржуазных масах наогул. Пленум констатаваў, што кампартыямі ня быў дан дастаткова рэзкі адпор опартуністычнай недаацэнцы вайны ў Кітаі і недаацэнцы пагрозы імперыялістычных войнаў і інтэрвенцыі, опартуністычнаму неразуменню ўсяе сваясаблівасці цяперашняга ўпаўзання ў вайну, паасобным пацыфісцкім адхіленням, опартуністычнай пасыўнасцю ў адносінах да вайны, фаталістычным настроям, знайшоўшым выражэнне ў тэорыях, што з вайны аўтаматычна вырасце рэвалюцыя.

Задачай усіх камуністычных партый з'яўляецца паказаць масам „вялікую тайну“ нараджэння вайны, весьці сістэматычную ідэолёгічную барацьбу супроць шовінізму і нацыяналізму, выкрываць усе мерапрыемствы буржуазіі, накіраваныя на арганізацыю вайны, растлумачваць масам усе манэўры сацыял-дэмакратычных правадыроў і пацыфістаў для прыкрыцця падрыхтоўкі вайны і інтэрвенцыі.

Прымяняючы тактыку адзінага фронту знізу ўсюды, дзе ёсць рабочыя, камуністы павінны шырока разгарнуць актываеўшую работу сярод салдат і матросаў капіталістычных армій, усямерна ўмацаваць свае пазыцыі на прадпрыемствах ваеннай вытворчасці, перашкодзіць перавозцы войск у Кітай і бояпрынасаў для Японіі.

Разам з гэтым сакцыі Комінтэрну павінны выходзіць з таго, што самы ірашаючы сродкам барацьбы з небяспекай імперыялістычнай вайны і інтэрвенцыі супроць СССР з'яўляецца рашучая барацьба супроць наступлення капіталу і супроць фашызму, мобілізацыя мас у гэтай барацьбе і падвядзенне іх да ірашаючых баёў за дыктатуру пролетарыяту.

Для УсеКП(б) XII пленум ВККі падкрэсліў як важнейшую гістарычную задачу: „Няўхільна весьці далей політыку міру, цвёрда правадзімую савецкай уладай, ня гледзячы на ўсё больш узмацненую провокацыю імперыялістаў, і ў той-жа час умацаваць абароназдольнасць СССР і ажыццяўленнем вялікага пляну, сацыялістычнага будаўніцтва, згуртаваньнем усіх працоўных вакол савецкай улады, умацоўваць СССР як базу і цытадэль сацыялізму“ (Тэзісы па III пытанні).

Усюды расьце цяга мас да кампартый. Гэтыя масы шукаюць рэвалюцыйнага кіраўніцтва ў вялікіх баёх, баёх, якія н бліжаюцца. Задачай кампартый з'яўляецца здзейсніць гэтае кіраўніцтва. А для гэтага, больш, чым калі-небудзь, неабходна зжыць усе рэшткі сацыял-дэмакратычных тэндэнцый у рады кампартый, што з'яўляецца крыніцай правага ўхілу ўнутры камунізму, найбольш небяспечнага на цяперашнім этапе, усякія ваганні і хіставанні, опартуністычную пасыўнасць, сэктанцкія тэндэнцыі, анархічныя і анарха-сындкалісцкія прадраассудкі і ўсякага роду лявацкія загібы.

Сабраўшыся ў момант, калі ў ходзе агульнага крызісу капіталізм-

му адбываецца пэўны пералом у сувязі з канцом капіталістычнай стабілізацыі. XII пленум ВККІ прайшоў пад знакам блізкіх рэволюцыйных перспектыв, пад знакам падрыхтоўкі дарашучых баёў за ўладу, за дыктатуру пролетарыяту.

На былі яшчэ апублікаваны матэрыялы пленуму, як узьнялася забастовачная хваля ў Германіі, яшчэ вышэй паднялася хваля са-вецкага руху і антыімперыялістычнай барацьбы ў Кітаі, партызанскага руху ў Манчжурый, атрымаліся паведамленьні ў друку аб буйных посьпехах камуністаў на выбарах у Грэцыі.

Ужо гэтыя нямногія тыдні паказалі, што курс пленуму на набліжэньне рашаючых класавых баёў, на блізкую рэволюцыйную перспектыву, знаходзіць сваё поўнае апраўданьне.

Гэта зьяўляецца лішняй парукай у тым, што рашэньні пленуму адыграюць буйную мобілізуючую ролю ў справе ўмацаваньня масавай базы кампартый, паслужаць штуршком да далейшай бальшавізацыі мас, да паскоранага перарастаньня ў радзекраіна цяперашняга рэволюцыйнага ўздыму ў рэволюцыйны крызіс і ў рэволюцыйную сытуацыю.

Разьмеркаваньне даходаў—

важнейшая задача партарганізацыі

ПАСТАНОВА ЦК КП(б)Б

Аб разьмеркаваньні даходаў у колгасах за 1932 г.

ЦК адзначае буйныя посьпехі, якія дасягнуты колгасамі БССР у 1932 г. Гэта вызначаецца ў тым, што пасеўная плошча колгасаў павялічылася да 60,6 проц; колгасы поўнасьцю выканалі плян веснавой сяўбы і лепш, чым у мінулым годзе правялі ўборку ўраджаю, скараціўшы тэрмін уборкі па асноўных культурах на 15 дзён раней, чым у мінулым годзе. Усё гэта значна павысіла даходнасьць колгаснікаў супроць мінулага году.

Дасягнутыя посьпехі ў арганізацыйна-гаспадарчым умацаваньні колгасаў ёсьць вынік большавіцкай барацьбы за ажыццяўленьне пастановаў ЦК УсеКП(б) аб арганізацыі пастаянных вытворчых брыгад у колгасах, будаўніцтве новых МТС, укараненьні зьдэельшчыны, барацьбе з дробна-буржуазнай ураўнілаўкай, абязьліччай,—рэзультат барацьбы за ажыццяўленьне лініі партыі ў галіне колгаснага будаўніцтва.

Адзначаючы станоўчыя вынікі, якія адыграла папярэдняя выдача грашовых натуральных авансаў

у сэнсе ўздыму прадукцыйнасьці працы ў колгасах і павышэньні зацікаўленасьці кожнага колгасніка ў выніках калектыўнай працы, ЦК адначасова адзначае адсутнасьць выстарчальнай увагі з боку большасьці раённых і нізавых партыйных, савецкіх і зямельных колгасных арганізацый, а таксама МТС, да пытаньняў разьмеркаваньня даходаў у колгасах за 1932 г. Яшчэ не ўстаноўлена поўнасьцю папярэдняе складаньне пляну разьмеркаваньня даходаў, дакладны ўлік працы, выяўленьне працы лепшых брыгад і брыгадзіраў, вывучэньне становішча кожнага колгасу, зьнішчэньне ўраўнілаўкі, мэханічнага падыходу да кіраўніцтва колгасамі і т. д. Гэтым самым партарганізацыі ня ўлічваюць урокаў мінулага году: памылак і скажэньняў лініі партыі, дапушчаных пры разьмеркаваньні даходаў, што мела ў адмоўным сэнсе адбітак па радзе месца і раёнаў на арганізацыйна-гаспадарчае ўмацаваньне колгасаў і ў прыватнасьці зьявілася адна з прычын выхадаў з колгасаў у

веснавую пасеўную кампанію і ў часе ўборачнай.

ЦК надае выключна важнае гаспадарчае і політычнае значэнне разьмеркаваньню даходаў у колгасах, за 1932 г. што непасрэдня звязана з далейшым арганізацыйна-гаспадарчым умацаваньнем колгасаў, умацаваньнем ролі брыгадзіра і брыгады як асноўнага звяна колгаснай вытворчасці, сваячасовым выкананьнем цэнтралізаванага пляну загатоўак, разгортваньнем колгаснага гандлю і павышэньнем ураджайнасьці.

ЦК КП(б)Б пастанаўляе:

1. У тых колгасах, якія поўнасьцю выканалі ўстаноўлены для іх плян дзяржаўных загатоўак і ссыпалі насенныя і фуражныя фонды, безадкладна прыступіць да разьмеркаваньня паміж колгасьнікамі ўсёй астатняй часткі належачых ім грошай, харчовых і кармовых прадуктаў.

НКЗ і Колгасцэнтру БССР работу па складаньні плянаў канчатковага разьмеркаваньня даходаў у колгасах за 1932 г. разгарнуць так, каб скончыць разьмеркаваньне даходаў ва ўсіх колгасах да 15 студзеня 1933 г. і правесць поўны разьлік і выдачу ўсіх належачых колгасьнікам даходаў па працэдурх не пазьней 1 лютага 1933 г.

Неабходна забясьпечыць правядзеньне ў жыццё ўказаньня ЦК КП(б)Б і СНК БССР аб тым, што ільнаводчыя і каняпляводчыя колгасы пасля выкананьня пляну збожжазагатоўак робяць разьмеркаваньне паміж колгасьнікамі 70—80 проц. ад агульнага фонду збожжа, якое належыць да разьмеркаваньня.

Астатнія 20—30 проц. фонду павінны быць разьмеркаваны паміж колгасьнікамі пасля сканчэньня масавай апрацоўкі ільну і каняпель, з улікам колькасьці працадзён, затрачаных кожным колгасьнікам на пасеў, уборку і апрацоўку гэтых культур.

Галоўнай і цэнтральнай задачай у рабоце колгасаў зьяўляецца барацьба за якасьць працы, і таму ЦК прапануе забясьпечыць пры разьмеркаваньні ўраджаю і даходаў правядзеньне ў жыццё ўказаньняў ЦК і СНК аб павышэньні і зьніжэньні ацэнкі працэдніа або колькасьці працадзён для брыгад і брыгадзіраў у межах ад 10 да 20 проц. у залежнасьці ад якасьці работы.

2. ЦК асабліва падкрэсьлівае як баявую задачу для ўсіх колгасаў сваячасовае выкананьне пляну загатоўак і асабліва засыпку і стварэньне насенных і фуражных фондаў. У кожным колгасе пасля выкананьня цэнтралізаванага пляну загатоўак, не пазьней як праз дэкаду павінны быць створаны насенныя фонды ў разьмеры, якія б поўнасьцю забясьпечылі насеньнем пасеўныя плошчы 1933 г.

Ускласьці непасрэдную адказнасьць за стварэньне і захаваньне насенных фондаў на старшынь колгасаў.

Даручыць РК КП(б)Б, РВК, РайКК і зямельна-колгасным органам да моманту канчатковага разьмеркаваньня даходаў у кожным колгасе правесць правільнасьць складаньня пляну разьмеркаваньня даходаў і ў прыватнасьці дасканала правесць ці прыцягнут актыў, ударнікі і брыгадзіры да абгаварэньня пляну разьмеркаваньня даходаў, а так-

сама ці праведзена абгаварэньне пляну на агульных сходах колгаснікаў. Забараніць, дзе гэтыя мерапрыемствы не праведзены, прыступаць да разьмеркаваньня даходаў, поўнасьцю выканаўшы дырэктывы ЦК аб прыцягненьні колгаснікаў да абгаварэньня плянаў разьмеркаваньня даходаў.

3. Абавязак райкомы, РВК і зямельна-колгасныя органы поўнасьцю ажыццявіць дырэктыву аб тым, каб, пры разьмеркаваньні фуражу ўлічваць наяўнасьць жывёлы ў колгаснікаў з тым, каб колгаснікі, якія не атрымліваюць фуражу, або атрымліваюць менш фуражу, замест гэтага атрымлівалі іншы від натуральнай прадукцыі, ня выходзячы, аднак, за межы ўстаноўленага ў даным колгасе разьмеру натуральных выдач на працадзень" (З пастановы ЦК УсеКП(б).

4. Паставіць у цэнгры ўвагі партыйных і зямельна-колгасных арганізацый барацьбу супроць разбазарваньня працадзён у колгасах. Абавязак РК і зямельна-колгасныя органы дабіцца рашучага скарачэньня адміністрацыйна-кіраўнічых выдаткаў, скараціўшы іх да 1,5—2 проц.

Устанавіць такі парадак, што грамадзкія работы і гаспадарча-політычныя кампаніі, як правіла, праводзяцца колгаснікамі ў парадку грамадзкай нагрузкі без налічэньня працадзён.

Зьняць з аплаты за кошт колгасаў усіх асоб, ня маючых непасрэдных адносін да колгаснай вытворчасьці (сельскія выканаўцы, работнікі коопэрацыі, члены сельсаветаў, калі яны не працуюць на колгаснай вытворчасьці, апрача настаўнікаў. Катэгорычна забараніць усім

раёнам і сельскім, партыйным савецкім і колгасным арганізацыям, утрыманьне за кошт колгасаў службовых асоб гэтых арганізацый, а таксама ўтрыманьне без аплаты колгасам розных упаўнаважаных і камандаваных).

Пры разьмеркаваньні даходаў павінен быць строга праведзены такі парадак, пры якім адміністрацыйна-кіруючы склад колгасаў, незалежна ад колькасьці налічаных яму працадзён, не павінен атрымліваць вышэй тэй колькасьці натуральнай прадукцыі, якую атрымлівае ў сярэднім у даным колгасе колгаснік пастаяннай брыгады, які добра-сумленна выконвае на працягу году ўсе даручаныя яму работы.

Пры разьмеркаваньні даходаў неабходна з тымі гаспадаркамі, якія выйшлі з колгасаў у часе веснавой сяўбы, а таксама ў часе ўборкі, разьлічвацца за фактычна выпрацаваную, колькасьць працадзён.

5. ЦК КП(б)Б абавязвае за лік скарачэньня адміністрацыйна-кіруючых выдаткаў, перагляду і скарачэньня ўсялякага роду фондаў, зьніжэньня кошту новага будаўніцтва, зьнішчэньня страт пры апрацоўцы ільну, поўнага пераворваньня бульбы і скарыстаньня ўсёй наяўнай вольнай рабочай сілы ва работах па вывазцы лесу, дарожным будаўніцтве і іншых работах дабіцца таго, каб колгаснік атрымаў ва ўсялякім выпадку ня менш таго, што атрымана на рукі колгаснікамі ў мінулым годзе пры абавязковым, першачарговым і поўным выкананьні пляну дзяржаўных загатоўак, ссыпкі насенных фондаў.

6. Адзначаючы вялікую ролю МТС, як арганізатараў і кіраўнікоў колгаснай вытворчасці, ЦК абавязвае аддзяленьні Трактарацэнтру, асабліва дырэктароў і кіраўнікоў вытворчых участкаў МТС наладзіць пастаянную дапамогу ў колгасях, што імі абслугоўваюцца, па разьмеркаваньні ўраджаю шляхам непасрэднага ўдзелу работнікаў МТС у разьмеркаваньні даходаў у кожным колгасе паасобку і на падставе правільнага разьмеркаваньня даходаў гэтага году дабіцца лепшай арганізацыі работы пастаянных вытворчых брыгад, укараненьня агротэхнікі і павышэньня ўраджайнасьці.

7. ЦК КП(б)Б лічыць работу па разьмеркаваньні даходаў у колгасях асноўнай задачай партыйных арганізацый на бліжэйшыя два месяцы і прапануе РК КП(б)Б і вясковым ячэйкам КП(б)Б забясьпечыць самае канкрэтнае апэрацыйнае кіраўніцтва кожным колгасам па ўсіх пытаньнях, звязаных з разьмеркаваньнем даходаў, прычым асаблівую ролю ў гэтай справе павінны адыграць ячэйкі і паасобныя камуністы колгасаў і МТС.

ЦК абавязвае РК КП(б)Б устанавіць такое кіраўніцтва справай разьмеркаваньня даходаў у колгасях, каб пры кожным выпадку зьніжэньня даходаў колгасаў і колгасніка ў параўнаньні з мінулым годам, быў камандыраваны адказны прадстаўнік РК КП(б)Б для высвятленьня прычын і прыняцьця неабходных мер на месцы.

Абавязваць усе райкомы і ячэйкі КП(б)Б абгаварыць зараз пытаньне аб разьмеркаваньні даходаў у колгасях і прыняць прак-

тычныя мерапрыемствы па правядзеньні гэтай важнейшай кампаніі.

8. У мэтах арганізацыі лепшага правядзеньня разьмеркаваньня даходаў і шырокай папулярнасьці дасягнутых посьпехаў у колгасным будаўніцтве, лічыць неабходным:

а) Даручыць культпропу ЦК, разам з Колгасцэнтрам, Навукова-дасьледчым колгасным інстытутам, газэтамі „Зьвязда“ і „Савецкая Беларусь“ укомплектаваць ня менш 3 літаратурных брыгады. Паставіць задачай гэтых брыгад на працягу ўсяго перыяду разьмеркаваньня даходаў і ўраджаю не радзей аднаго разу ў пяціднеўку на вопыце канкрэтных колгасаў разгарнуць паказ на старонках газэт узораў правільнага разьмеркаваньня ўраджаю, а таксама дрэннай практыкі ў гэтай справе.

б) Даручыць Дзяржвыдавецтву Беларусі тэрмінова выдаць масавым тыражом ня менш 2—3 папулярных брошур аб разьмеркаваньні ўраджаю і даходаў у колгасях за 1932 г.

в) Абавязваць Культпроп ЦК і Колгасцэнтр у дэкадны тэрмін падрыхтаваць і выдаць макет насьцэннай газэты па выніках гаспадарчага году ў колгасях, прадугледзеўшы ў макеце свабоднае месца для занясьня прозьвішчаў колгаснікаў — сапраўдных ударнікаў колгаснай вытворчасці, а таксама гультаяў і прагульшчыкаў, з вынікамі разьмеркаваньня даходаў і ўраджаю.

г) Даручыць агітмасаваму аддзелу ЦК разам з Колгасцэнтрам укомплектаваць 2 моцныя брыгады і паслаць іх у два вяс-

ковыя раёны з абавязацельствам арганізаваць там узорную работу па разьмеркаваньні даходаў і ўраджаю ў колгасах з тым, каб перадаць іх вопыт усім астатнім раёнам рэспублікі.

д) Вылучыць па адным працаўніку з складу раённага актыву на кожныя 5—7 колгасаў, абавязаўшы іх заставацца ў колгасах да поўнага сканчэньня работ па разьмеркаваньні даходаў.

е) Забясьпечыць такі парадак кіраўніцтва разьмеркаваньнем даходаў, пры якім скарга колгасніка на няправільна праведзеныя з ім разьлік была б уважліва разгледжана на працягу ня больш 3—5 дзён і па ёй былі б прыняты адпаведныя меры.

ж) У ходзе разьмеркаваньня даходаў лічыць неабходным склікаць куставыя нарады сакратароў як кіраўнікоў райза і дырэктароў МТС для абмену вопытам у справе арганізацыі разьмеркаваньня даходаў і прыняцьця рады мер для палепшэньня пастаноўкі гэтай справы.

з) У пэрыод з 1-га сьнежня ўсім райкомам і райколгассаюзам правесьці раённыя нарады жаночага актыву колгасаў, з мэтай мобілізацыі жаночых мас для ўдзелу ў разьмеркаваньні даходаў у колгасах; правесьці таксама нарады ўсіх старшын колгасаў, разам з рахунковымі працаўнікамі, па пытаньнях разьмеркаваньня даходаў у колгасах, на хадзе выпраўляючы недахопы, выкрытыя ў гэтай рабоце.

і) Даручыць ЦК ЛКСМБ распрацаваць па сваёй лініі рад канкрэтных мерапрыемстваў, звязаных з павышэньнем удзелу

і ролі комсамольскіх ячэек разьмеркаваньні даходаў.

9. Для канкрэтнай дапамогі колгасам у правядзеньні разьмеркаваньня даходаў даручыць Менскаму гаркому КП(б)Б і гарпрофсавету да 5 сьнежня г. г. мобілізаваць у дапамогу колгасам блізкіх раёнаў ня менш 150 рахунковых працаўнікоў, галоўным чынам за лік цэнтральных апаратаў; Гомельскаму ГК і гарпрофсавету—ня менш 75; Віцебскаму ГК і гарпрофсавету—ня менш 75; Магілёўскаму, Бабруйскаму і Аршанскаму РК і райпрафсаветам—ня менш, чым па 30 рахунковых працаўнікоў. Даручыць РК адначасова мобілізаваць наяўны ў раёне рахунковы апарат для дапамогі колгасам.

Гэта мобілізацыя павінна быць праведзена за лік рахунковых працаўнікоў, ведаючых умовы колгаснай вытворчасьці і здольных аказаць сапраўдную дапамогу колгасам.

10. Абавязаць агітмасава аддзел ЦК КП(б)Б да 1-га сьнежня 1932 г. мобілізаваць 60 чалавек з ліку цэнтральнага актыву для пасылкі іх на месяц у дапамогу раёнам па правядзеньню работ па разьмеркаваньні даходаў і ўраджаю ў колгасах. Арганізаваць самае ўважлівае інструктаваньне гэтых работнікаў, абавязаўшы т. т. Гікало і Шаранговіча выступіць на інструкцыйнай нарадзе.

Лічыць неабходным прымацаваць да асобных раёнаў на час работ па разьмеркаваньні ўраджаю і даходаў у колгасах членаў бюро ЦК і кіруючых цэнтральных работнікаў, абавязаўшы іх пабываць за гэты час у 2—3 колгасах і прыняць непасрэдны

ўдзел у рабоце па разьмеркаваньні даходаў.

11. ЦК КП(б)Б папярэджвае ўсе партыйныя, савецкія, зямельна-колгасныя арганізацыі і МТС, што разьмеркаваньне даходаў у колгасах будзе праходзіць ва ўмовах кулацкага супраціўленьня і імкненьня кулацтва правесці разьмеркаваньне па ядоцкім, ураўнілаўскім „прынцыпе“. Задача партыйных, савецкіх арганізацый арганізаваць масы на рашучы ўдар па кулацкай дзейнасьці і разгарнуць вакол разьмеркаваньня даходаў шырокую масава-політычную работу, з прыцягненьнем колгаснага актыву і мас колгаснікаў.

Ва ўсёй масавай рабоце неабходна асабліва падкрэсьліць задачы выкананьня колгасамі сваіх абавязкаў перад пролетарскай

дзяржавай (загатоўкі сельскагаспадарчых produkтаў), разгарнуць рашучую барацьбу з безгаспадарчасьцю, безадказнасьцю, расхлябанасьцю, абязьлічкай у рабоце колгасаў, з дробнабуржуазнымі і рвацкімі антыдзяржаўнымі тэндэнцыямі сярод асобных груп адсталых колгаснікаў. Выхаваньне ў колгасніка пачуцьця гаспадара свайго колгасу, павышэньне яго зацікаўленасьці ў калектыўнай працы, замацаваньне асноўнага зьвяна колгаснай вытворчасці—брыгады, разгортваньне баявой падрыхтоўкі да вясны, барацьба са стратамі і за павышэньне ўраджайнасьці соцыялістычных палёў,—усё гэта павінна быць у цэнтры агітацыйна-масавай работы па разьмеркаваньні даходаў і ўраджаю ў колгасах.

РАБОТА СЕТКІ ПАРТАСЬВЕТЫ Ё 1931-32 г.

I

Вынікі работы сеткі партасьветы за мінулы год сьведчаць аб тым, што КП(б)Б дабілася значнага зруху, як у галіне колькаснага ахопу сеткай партасьветы членаў і кандыдатаў партыі і беспартыйнага рабоча-колгаснага актыву, так і ў галіне палепшання зьместу работы партшкол. Павялічылася адказнасьць прапагандыстаў, вырасьлі запатрабаваньні саміх слухачоў да зьместу і якасьці работы партшкол.

Аднак, ня гледзячы на гэтыя дадатныя зрухі, яшчэ і да гэтага часу наглядаецца сыстэматычнае адставаньне ў галіне марксысцка-ленінскага выхаваньня, што асабліва падкрэсьлена ліпеньскім пленумам ЦК КП(б)Б, які адзначыў: „што параўнальна з узросшымі і ўскладненымі задачамі, якія стаяць перад партыяй у даны перыод разгорнутага соцыялістычнага настаньня, пастаноўка, узровень і размах арганізацыйна-партыйнай, масавай, політвыхаваўчай работы ў большасьці гарадзкіх і раённых арганізацый КП(б)Б знаходзіцца ў незадавальняючым стане, і не адпавядае ўзрастаючым як колькасна, так і якасна запатрабаваньням партыйных, рабочых, колгасных мас“.

Асноўнымі недахопамі ў рабоце па марксысцка-ленінскім выхаваньні трэба адзначыць наступ-

1. Недахопы комплектаваньня

Значная частка партарганізацый перад пачаткам навучальнага году здолела дабіцца здавальняючага правядзеньня растлумачальнай работы аб значэньні марксысцка-ленінскай тэорыі. Работа ў асноўным праводзілася ў цэхах, брыгадах, зьменах, колгасах, саўгасах і г. д. У выніку гэтай работы мы маем значны ахоп сеткай партыйнай асьветы комуністаў, комсамольцаў, рабочых і колгасных мас у пачатку навучальнага году.

Аднак, арганізацыі дапускалі механічна-формальны падыход да комплектаваньня партшкол. Парушаўся прыцып дабравольнасьці ў выбары форм вучобы. Адсутнічаў улік агульнай палітычнай падрыхтоўкі слухачоў. Ігноруваўся іх узростны склад. Ня рэдкімі былі выпадкі, калі ў адной і тэй-жа школе сустракаліся таварышы, маючы падрыхтоўку ў аб'ёме ВСПШ і таварышы, якія ўпершыню прыйшлі на політзаняткі. Скрозь і ўсюды сустракаліся прыклады, калі ў адну і тую-ж школу вербаваліся таварышы ва ўзросьце

16—18 год і 40—50 год. Такі рознашорстны і рознабойны ў сэнсе політпадрахтоўкі і ўзросту склад слухачоў прыводзіць да паніжэння зацікаўленасці і да адсеву ў бліжэйшы-ж час пасля комплектавання. Апроч гэтага радам арганізацый ня ўлічваліся вытворча-бытавыя ўмовы паасобных груп рабочых-комуністаў.

У выніку мы маем такое становішча, калі ствараліся агульныя фабрычныя школы (Бабруйскі комбінат, Рэчыца—ім. Томскага, Барысаў і т. д.) у той час, як завод ці фабрыка працавала на тры змены, або агульны сельсавецкія партыйныя школы (Мазыр, Камарын і інш.). Ясна, што гэта прыводзіла да зрыву і пропуску слухачамі партыйных заняткаў, не гаворачы ўжо аб тым, што пры такой пэбудове сеткі і вельмі цяжка, а часам і немагчыма наблізіць работу школ да непасрэднага абслугоўвання вытворчасці.

2. Недастатковая барацьба за якасць партвучобы

Вельмі і вельмі дрэнна абсталіла справа з якасцю партыйнай вучобы. Большасць партыячэк і партколектываў пасля правядзення масавай работы па комплектаванні паслаблялі сваю ўвагу да сеткі партасветы. Лічылі справу зробленай. На пытаньне замацавання дасягнутых рэзультатаў у колькасных адносінах не звярталася належнай увагі. Такім чынам работа па партвучобе ператваралася ў нешта кампанейскае; работу сеткі партасветы і камсамольскай політвучобы пакідалі на апекаванне прапагандыстаў або ў лепшым

выпадку—культпропу. І атрымлівала, што якасцю і зместам партыйнай вучобы партыйныя ячэйкі менш за ўсё цікавіліся, аддаючы гэты вучастак работы ў монопалію культпропу і прапагандыстаў.

Забяспечыць неабходную якасць партвучобы можна толькі пры ўмове шгодзенага канкрэтнага апэратыўнага кіраўніцтва работай школ і гурткоў з боку партыячэк, парткому ў цэлым і ў прыватнасці сакратара ячэйкі. Трэба, каб сакратар ячэйкі парткому або колектыву ведаў: што робіцца ў школе, ці ёсць патрэбнае і адпаведнае памяшканне для работы? Ці ёсць асьвятленне? Ці ёсць адпаведныя вучэбныя і ваглядныя дапаможнікі? Трэба, каб сакратар ведаў ці здавальняе слухачоў сам кіраўнік? Ці вытрыман ён у партыйна-політычных адносінах і т. д.?

Адсутнасць увагі да гэтых асноўных патрабаванняў у барацьбе за якасць прыводзіць нас да таго, што мы з году ў год, маючы высокі процант ахопу комуністаў, комсамольцаў і беспартыйных рабочых і колгаснікаў партвучобай увосень, г. зн. у пачатку навучальнага году, вясной выпускалі з школ літаральна адзінак. Так, увосень 1930-31 г. ахоп комуністаў складаў 73 проц., а ў сакавіку 1931 г. іх ахоплена толькі 58,5 проц. Яшчэ большае зьніжэнне даў 1931-32 г. Увосень было ахоплена 76,1 проц, вясною-ж (1 красавіка 1932 г.) 49,4 проц. а калі ўзяць на той-жа час Менскую арганізацыю, то ахоп членаў партыі складае 20 проц.; кандыдатаў—23 проц. Віцебск у тым-жа парадку—37 і

30 проц. Веткаўская організацыя—25 і 33 проц. і т. д. Яшчэ горш абстаць справа на буйнейшых прадпрыемствах. Там узрост работа сеткі партасветы зрываецца („Сьцяг індустрыялізацыі“, „Домбаль“, ім. Варашылава). Гэта—рэзультат адсутнасьці сыстэматычнага, канкрэтнага опэратыўнага кіраўніцтва партвучобай на працягу ўсяго году з боку партыйных організацый. Гэта—рэзультат адсутнасьці дыфэрэнцыяванага падыходу да слухачоў, адсутнасьці ўліку вытворча-бытавых умоў, адсутнасьці ўліку ўзростных асабліваяў пасабных груп камуністаў, рабочых, колгаснікаў.

II

Прапагандыстам належыць расшаючая роля ў справе барацьбы за якасьць работы школы. Ад якасьці работы прапагандыста, ад чоткасьці даваемых слухачам установак залежыць якасьць і ідэолёгічны зьмест вучобы. „Ва ўсякай школе, самае важнае—ідэйна-політычны напрамак лекцыі. Чым вызначаецца гэты напрамак? Цалкам і выключна складам лектароў“ (Ленін, в лісту да слухачоў школы на востраве Капры).

Якое-ж мы маем становішча ў прапагандыстах? Склад прапагандыстаў па сваёй політпадрыхтоўцы вельмі слабы. Так, згодна вынікаў праведзенага ўліку ў 41 раёне ўсіх штатных і пазаштатных прапагандыстаў было 1 192 чалавека. Па політадукацыі яны разьбіваліся наступным чынам: 86 чал. (7,3 проц.) з вышэйшай адукацыяй, 823 чал. (27,6 проц.) з сярэдняй адукацыяй,

555 чал. (48,1 проц.) з ніжэйшай адукацыяй, 203 чал. (17 проц.) з рознымі відамі самаадукацыі. Наогул атрымліваецца што 65% прапагандыстаў маюць падрыхтоўку вельмі нязначную. Апроч таго 53 проц. складу ўлічаных прапагандыстаў працуе 1—2 гады. Значная частка з іх узяршыню на прапрабоце і ня мае пэўных навыкаў прапагандысцкай работы, мэтадычна непадкавана; гэтыя кадры патрабуюць сыстэматычнай да сябе ўвагі, як у галіне павышэньня іх тэорэтычнага ўзроўню, так і ў галіне практычнай работы. А між тым кіраўніцтва і штодзённая дапамога ім з боку парткомаў і ячэек зьяўляецца вельмі нязначнай, калі не сказаць аб поўнай яе адсутнасьці ў радзе выпадкаў. Для прапагандыста не стваралі неабходных умоў для павышэньня яго тэорэтычнага ўзроўню. Не забясьпечвалі яго неабходнай літаратурай. Пропсэмінары, як правіла, ва ўсіх раёнах не працавалі, а калі і працавалі, то надта зьвялікімі перабоямі. Прапагандыст перагружаўся іншай работай, бо прапработу ў радзе раёнаў і партыйных організацый прынята яшчэ і да гэтага часу лічыць неасноўнай партыйнай нагрукай. Прыкладам бязьлітасна няўважлівых адносін да пропкадраў могуць служыць адносіны да штатных прапагандыстаў райкомаў з боку апошніх. Райкомы гэтыя нязначныя кадры ў большасьці загружаюць кампанейскай работай, перакідаюць з адной работы на другую і т. д.

У выніку, прапагандысты прыходзяць на заняткі непадрыхтаванымі; апошнія прыходзяць вяла, нудна, слухачы „сьпяць“.

Заўсёды паўтараюцца факты ідэалёгічных скажэньняў, як напрыклад: прапандыст растлумачвае цяжкасьці росту тым, што „пасля вайны пашло хуткае размнажэньне людзей, павялічыліся запатрабаваньні“, а гнілы лібэралізм тлумачыцца „моладасьцю членаў партыі“. Або такі факт: „сёньня мы будзем прапрацоўваць пастановы ліпеньскага пленуму ЦК,—гаворыць прапандыст,—давайце пачнем. Хоць некаторыя моманты ўжо і ўстарэлі, але ёсьць некаторыя моманты, якія маюць і цяпер значэньне“ і т. д.

Як недахоп трэба адзначыць і тое, што партарганізацыі зусім мала зьвярталі ўвагі прыцягненьню да прапандысцкай работы старых бальшавікоў, райпартактыву (члены бюро РК, прэзыдыуму РКК і т. д.), ня гледзячы на тое, што аб гэтым была прамая дырэктыва з боку ЦК партыі.

Адсутнасьць мэтодычных навываў у прапандыста, і дапамогі ў набываньні іх прыводзіла да няўменьня арганізоўваць работу ў школе, увязаць пытаньні тэарэтычнай работы школы з гаспадарча-політычнымі задачамі партыі, штодзённай работай партыйнай арганізацыі. Няўменьне арганізаваць работу слухачоў прыводзіла да таго, што ў радзе выпадкаў тэхнічна мала пісьменных саджалі за самастойную работу над кнігай і, наадварот, з добрападрахтаванымі прымянялі супольную чытку. Наадварот, у тых арганізацыях, дзе ўсім гэтым пытаньням удзялялася штодзённая ўвага, там дзе змагаліся за якасьць работы школы, там мы маем захаваньне про-

цанту ахопу партвучобай і нават новы прыліў. У гэтых арганізацыях наглядаецца сыстэматычны рост партыі за лік слухачоў партыйнай школы. Так, у Сіроцінскім раёне з слухачоў партшкол прынята 43 чал. у партыю і 4 чал. у КСМ, у Церахоўскім раёне ў партыю прынята 30 чал. і т. д. У Клімавіцкім раёне сіламі партшколы пры колгасе імя „Правда“ ў сельсавеце выпускаюцца 16 насцьценных газет, усе колгаснікі разьбіты на брыгады. Ёсьць рад выпадкаў арганізацыі слухачамі чырвоных абозаў, стварэньне брыгад па правядзеньні пасеўнай кампаніі і т. д. (Дзяржынск).

У заключэньне неабходна спыніцца яшчэ на адным істотным недахопе,—адсутнасьці належнай увагі да пытаньняў выхаваньня нацменьшасьцяў на іх роднай мове. Бясплянавасьць і да некаторай ступені самацёк у паасобных арганізацыях прыводзяць да таго, што, з 1244 партыйных школ на нацыянальных мовах прыблізна працуе толькі 27, з якіх на яўрэйскай мове 15 школ, на польскай—11 і 1 на нямецкай, што складае 2,2 проц. да ўсёй колькасьці школ (па матэрыялах 41 раёну). Па Гомелю з 192 школ працуе толькі адна на яўрэйскай мове. А між тым, калі ўзяць нацыянальны склад слухачоў партыйных школ, дык яўрэі і палякі складаюць 15,5 проц. Гэта ігнораваньне нацмоманту прыводзіць да таго, што ў радзе школ мы маем з боку паасобных слухачоў выступленьні з патрабаваньнем выкладаць на расійскай мове, прычым гэта тлумачаць тым, што на беларускай мове „нічога нельга зразумець“ (на

чыгунцы Менск, Гомель). Разам з тым ячэйкі не заўсёды сваячасова і рашуча рэагавалі на гэтыя вялікадзяржаўна-шавіністычныя вылазкі.

Соцспарборніцтва і ўдарніцтва да гэтага часу не знайшлі сабе адпаведнага месца ў сістэме партасьветы, таму што культпропы, пропагандысты і партыйныя ячэйкі канкрэтна не займаліся пытаньнем арганізацыі сацспарборніцтва ў партыйных школах. У сувязі з гэтым мы маем пасабныя, партыйныя школы і партыйныя арганізацыі, якія формальна падыходзілі да заключэньня дагавору, абмяжоўваліся прыёмам добрых рэзалюцый аб сацспарборніцтве, падымалі рукі за і,—і толькі. Сыстэматычнай-жа правэркі выкананьня ўзятых на сябе абавязкаў не праводзілася (Бярэзіна, Дзяржынск). Атрымлівалася ўпрост „гульня“ ў сацспарборніцтва. Але ў большасьці партыйных школ гэтым пытаньнем не занімаўся зусім.

Соцспарборніцтва і ўдарніцтва ў сістэме партыйнай асьветы павінны стаць мэтодам мобілізацыі слухачоў партшкол на барацьбу за якасьць партыйнай вучобы, за лепшы ўдзел у правядзеньні гаспадарча-політычных задач, якія стаяць перад заводам, колгасам, цэхам, брыгадай у барацьбе за выкананьне прамафімплян, пасеўплану сваёй вытворчасьці, як усёй школай, так і пасабнымі слухачамі.

III

Партарганізацыі КП(б)Б у сучасны момант знаходзяцца на адным з рашаючых момантаў разгортваньня і замацаваньня

сеткі партыйнай асьветы на новы 1932—33 навучальны год. Памылкі мінулых год павінны быць ускрыты, улічаны і недапушчаны ў бягучай рабоце.

Бальшавіцкаму выхаваньню—бальшавіцкае кіраўніцтва,—вось што павінна легчы ў аснову работы партыйнай арганізацыі. Мы павінны ўсімі сіламі дабівацца ліквідацыі адставаньня марксысцка-ленінскага выхаваньня ад узрослых патрабаваньняў камуністаў, рабочых і колгасных мас, падняць яго на ўзровень вырашаных і ўскладненых задач сучаснага этапу соцыялістычнага будаўніцтва на ўзровень політычных задач другой пяцігодкі.

А для гэтага неабходна ў нашай працы па арганізацыі партыйнай вучобы і комплектаваньні сеткі партыйнай асьветы выходзіць з задачы дыфэрэнцаванага падыходу да розных груп рабочых у залежнасьці ад вытворча-бытавых умоў, узрослых асаблівасьцяў, узроўню іх агульнай граматысьці. Толькі пры гэтай умове мы здолеем дабіцца значнага палепшэньня партыйнай вучобы і зьмяншэньня адсеву ў сетцы партыйнай асьветы“ (Постышаў).

І трэба памятаць „што партыйнае выхаваньне зьяўляецца адным з важнейшых зьвеньняў партыйнай работы, што марксысцка-ленінскае выхаваньне—гэта справа ўсёй арганізацыі, а ня толькі культпропаў і што яно патрабуе сыстэматычнага і опэратыўнага кіраўніцтва і правэркі выкананьня дырэктыв, якія даюцца ў гэтай галіне“ (З пастановы ліпеньскага пленуму ЦК КП(б)Б).

М. Асаўляк.

МАРКСЫСЦКА - ЛЕНІНСКАЕ ВЫХАВАНЬНЕ НА ЗАВОДЗЕ ГОМСЕЛЬМАШ.

За апошні час значна ўзмацнілася ўвага партыйных і комсамольскіх арганізацый да справы марксысцка-ленінскага выхаваньня, у вялізарнай ступені ўзрасла зацікаўленасьць да пытанняў марксысцка-ленінскай тэорыі ў радох членаў партыі і рабочых нэогул. Аднак, пры наяўнасьці ўказаных зрухаў колькасны размах выхаваўчай работы і асабліва якасьць гэтай работы, усё яшчэ далёка не адпавядаюць вялізарным запатрабаваньням, якія прад'яўляюцца гіганцкімі задачамі, пастаўленымі перад партыяй і рабочай клясы ў другой пяцігодцы.

Завод Гомсельмаш не зьяўляецца выключэньнем. Калі мы зьвернемся да лічбаў, дык яны ярка падкрэсьліваюць адставаньне марксысцка-ленінскай вучобы на буйнейшым заводзе гомельшчыны.

Усяго рабочых на заводзе—1428 чал. Членаў партыі—158, кандыдатаў—118, комсамольцаў—800. Партарганізацыя заводу па партскладу маладая.

На заводзе арганізавана сетка партасьветы: аднагадовая саўпартшкола з ахопам 30 членаў КП(б)Б, 3 кандыдатаў, 4 комсамольцаў і 5 беспартыйных рабо-

чых—усяго 42 чал. Тры кандыдацкіх партшколы з ахопам кандыдатаў партыі—39, комсамольцаў—6 і беспартыйных 31—усяго ахоплена кандыдацкімі партшколамі—76 чал. Комсамольскай жолітшколай ахоплена 49 чал.

Такім чынам сеткай партасьветы ахоплена 30 членаў партыі, або 19 проц. да агульнага складу партарганізацыі; 42 кандыдаты партыі або 35 проц. усяго складу кандыдатаў; 10 комсамольцаў, або 3 проц. усяго складу комсамольцаў; 36 беспартыйных або 4,4 проц. усіх беспартыйных рабочых.

На заводзе арганізавана работа па ліквідацыі малапісьменнасьці. Усяго арганізавана 12 груп, у якіх вучыцца членаў і кандыдатаў партыі—120, комсамольцаў—147 і беспартыйных рабочых—649 чал.

Усяго па заводзе ахоплена ўсімі відамі вучобы 192 члены і кандыдаты партыі або 70 проц. усяго складу партарганізацыі. Колькі ахоплена вучобай кандыдатаў, у прыватнасьці—вестак у культпропе партколектыву

Комсамольцаў ахоплена—206 чал. або 65 проц. і беспартый-

ных рабочих—685 чал. або 80 проц.

Як відаць з вышэйпаданых лічбаў сеткай партасьветы ахоплен вельмі малы процант партыйцаў, комсамольцаў і беспартыйных рабочых. Такое становішча ня толькі па Гомсельмашу, а і па ўсім Гомелі. На некаторых прадпрыемствах сеткі партасьветы зусім няма: напр., на на чыгунцы (парткалектыў службы руху) пры наяўнасці 42 кандыдатаў і 121 членаў партыі, майстэрні ОДД і інш.

Уся сыстэма як партасьветы, так і школ па ліквідацыі малапісьменнасці, на заводзе Гомсельмаш не прыстасавана да вытворчых умоў: 12 школ (агульнаадукацыйных) займаюцца ў горадзе, аднагадовая саўпартшкола і адна кандыдацкая школа, таксама працуюць у горадзе і толькі тры кандыдацкіх школы працуюць непасрэдна на заводзе (змены). Такая пабудова сеткі значна зьніжае процант наведвання. Напрыклад, на занятках 28/X у аднагадовай саўпартшколе прысутнічала ўсяго 13 асоб, або 30 проц. слухачоў, а на занятках кандыдацкай школы 12 асоб або 32 проц. Праўда, кандыдацкія школы на заводзе наведваюцца лепш, чым у горадзе.

Якасьць выкладання ў сетцы партасьветы стаіць не належнай вышыні. На занятках у аднагадовай СПШ пропаганда чытае 40-мінутную лекцыю настолькі ціха, што нельга зразумець, аб чым ён гаворыць: успамінае ў лекцыі і 1905 год, і ліквідатараў, і адзавістаў, і ультыматыстаў, і трацкізм і цэнтрызм, і крызіс капіталізму, і дыктатуры пролетарыату, і выкананьне пяцігодкі

ў 4 гады і будаўніцтва соцыялізму і т. д. Калі-ж запыталі прапагандыста, аб чым ён гаварыў, то аказалася, што на мінулых занятках ён чытаў лекцыю аб 1905 годзе, а сёння павінна быць чытка літаратуры, але кнігі Папова былі разданы тым слухачам, якія на гэтыя заняткі не з'явіліся, а таму пропагандаст вымушан быў яшчэ раз чытаць лекцыю аб 1905 годзе.

Пасьля лекцыі пропагандасту задаюць пытаньне аб Бундзе; ён адказвае: „Бунд—гэта буржуазная партыя“—і кропка. На другое пытаньне: „Ці было ў 1905 годзе распрацавана пытаньне аб савецкай уладзе?“—сьледуе адказ: „Было, бо былі арганізаваны саветы“ і ня гэтым—кропка. Разгорнутага тлумачэньня аб Бундзе, аб саветах 1905 году пропагандаст ня даў.

Кіраўнік кандыдацкай школы некалькі жывей вядзе заняткі, імкнецца перайсьці на гутарку, але гэтайму вельмі цяжка даецца, дзякуючы няўмелай пастапоўцы запытанняў слухачам. Напрыклад, ён ставіць перад слухачамі такія пытаньні, якія сам як сьлед не асьмысьліў: чаму імперыялізм—апошняя стадыя капіталізму, пры якой стадыя канкурэнцыі разгортваецца монопалія і т. д. Не разумеючы гэтых пытаньняў, слухачы маўчаць. Абодвы пропагандасты да заняткаў рыхтуюцца, але сэмінары пропагандастаў не наведваюць. Між тым, прысутнічаюшы на занятках заг. культпропу партколектыву адзначыў, што гэта адны з лепшых пропагандастаў.

Пераважная частка пропагандастаў—маладыя, як па стажу

практичнай работы, так і па партыйнасьці. Тут вельмі важна організаваць дакладны інструктаж прапагандыстаў перад кожнай тэмай, перад кожнымі заняткамі. На пропсэмінары трэба абгаварваць сутнасьць тэмы, папярэджваючы гэтым самым магчымыя памылкі і вузкакніжны падыход да справы. Трэба дабіцца ўменьня ўвязваць кожнае тэарэтычнае пытаньне з баявымі задачкамі соцыялістычнага будаўніцтва.

А гэты вучастак работы яшчэ не наладжаны. З прапагандыстамі работа сыстэматычна не вядзецца. Бюро парткалектыву не організаваў сыстэматычнага кіраўніцтва працай сеткі партасьветы ў нізавых партыяйках (цэхавых і зьменных ячэйках, партгрупках). Ня глядзячы на тое, што на бюро парткалектыву пытаньне аб партасьвеце стаяла тры разы, аднак характар абгаварваньня гэтага пытаньня — агульны, неконкрэтны. Бюро парткалектыву паасобных цэхавых ячэек справаздачы па пытаньнях партасьветы не заслухоўвала. Трэба адзначыць таксама, што кіраўніцтва парткалектыву яшчэ і да гэтага часу канкрэтна пытаньнямі якасьці работы школ і гурткоў партыйнакомсамольскай асьветы не займаецца.

Чарговая задача: нахаду выправіць ускрытыя недахопы і памылкі ў разгортваньні марксысцка-ленінскага выхаваньня. Неабходна прыняць усе захады, каб ахапіць партвучобай усіх членаў і кандыдатаў партыі, арганізуючы гурткі, школы-аддзёнкі і інш., школы па ліквідацыі малапісьменнасьці, сэмінары для партактыву, уцягнуць у іс-

нуючыя кандыдацкія школы не ахопленых партвучобай кандыдатаў. У сувязі з тым, што значная частка членаў і кандыдатаў КП(б)Б вучыцца ў агульнаадукацыйных школах, бюро парткалектыву і асабліва культпропу трэба наладзіць штодзённае кіраўніцтва справай выкладаньня ў гэтых школах грамадзянскіх дысцыплін. Малапісьменных грамадаведаў школ неабходна ўцягнуць у сэмінары прапагандыстаў сеткі партасьветы.

Партарганізацыі неабходна організаваць непасрэдна на заводзе сэмінар прапагандыстаў, сыстэматычна правяраючы падрыхтаванасьць прапагандыстаў, аказваючы ім дапамогу па павышэньні іх тэарэтычнага ўзроўню; трэба праз пропсэмінары азнаямляць прапагандыстаў з умовамі вытворчасьці і тымі чарговымі задачкамі, якія стаяць перад партарганізацыяй заводу.

Пабудову сеткі партасьветы трэба прыстасаваць да ўмоў вытворчасьці, арганізуючы школы непасрэдна ў цэху, зьмене, брыгадзе, і ўлічваючы запатрабаваньні рабочых. Трэба арганізаваць штодзённы ўлік наведваньня членамі і кандыдатамі школ, прыцягваючы паасобных слухачоў на бюро, практыкуючы заслухоўваньне справаздач паасобных ячэек КП(б)Б у парткалектыве аб ходзе вучобы і г. д.

Пажадана ўключыць ва ўсе віды конкурсаў, якія праводзяцца на заводзе, асобныя пункты аб абавязальствах рабочых па марксысцка-ленінскім выхаваньні; завесьці дошкі сацспраборніцтва цэху з цэхам, брыгады з брыгадай і т. д.

Вучоба комсамолу да гэтага часу неразгорнута. Партколектыву трэба ўзяць пад непасрэднае кіраўніцтва колектыў КСМ

у гэтым пытанні, дапамагчы комсамолу людзьмі і сродкамі для разгортвання вучобы.

Г. С.

НА ХАДУ ВЫПРАВІЦЬ НЕДАХОПЫ

(Аб рабоце Гомельскага вячэрняга комвузу).

Вячэрнія комвузы зьяўляюцца вышэйшай партшколай па ўзбраенні партактыву марксысцка-ленінскай тэорыяй без адрыву ад практычнай работы.

Сетка ВК за апошнія гады значна вырасла (з 3-х—у 1930 г. да 10 у 1932 г.) у 1933 г. адкрываецца яшчэ пяць новых комвузаў, у буйных гарадох адкрываюцца філіялы ВК (Віцебск—чыгунка, Менск—чыгунка і вайсковы, Гомель—Нова-Беліца і вайсковы, Бабруйск—комбінат, Магілёў—чыгунка і т. д.).

Трэба сказаць, што ў рабоце значнай часткі ВК ёсць значныя недахопы як па лініі арганізацыі вучэбнага працэсу, так, асабліва, і па лініі комплектавання.

Агляд Гомельскага ВК паказвае, што пры наяўнасці добрых умоў для працы, ВК усё-ж такі поўнасьцю не ўкомплектаван. Гомельскі ВК мае лепшае ў горадзе памяшканьне, цалкам прыстасаванае да вучобы. Забясьпечан асьвятленьнем, абсталяваньнем, знаходзіцца ў цэнтры гораду і т. д. Выкладчыкамі і літаратурай ВК таксама нядрэнна забясьпечан (карыстаецца бібліотэкай саўпартшколы).

Здавалася-б, што пры такіх умовах ВК павінен поўнасьцю выканаць разьвёрстку ЦК КП(б)Б. Але атрымалася наадварот: даная на 1932-33 навучальны год

разьвёрстка ў 250 слухачоў, ня

На 27/X завербавана 83 слухачы, або 33 проц. заданьня.

Заняткі меркавалася пачаць 28/X у філіяле Нова-Беліца на 30 слухачоў і ў вайскавай групе з 1/XI на 35 чал. Разам з філіяламі па ўсім Комвузу будзе, такім чынам, ахоплена 150 чал. альбо 60 проц. заданьня. Гэтае становішча наглядзецца ў партарганізацыі са значнай праслойкай вытворчага партактыву, асноўным відам марксысцка-ленінскай вучобы якога павінен зьявіцца комвуз.

Трэба таксама сказаць, што наведваньне вельмі слабае: на 2-м курсе сярэдні процант 72 (згодна зводкі), а на занятках 27/X прысутнічала толькі 48 проц. На 1-м курсе сярэдні процант наведваньня 54—57 (зводка), а 27/X прысутнічала 50 проц.

Гэтыя недахопы ў справе комплектаваньня і ў галіне наведваньня ствараюць пагражаючае становішча для работы.

ГК КП(б)Б разглядаў 22/IX пытаньне аб выніках комплектаваньня ВК і адзначыў недаацэнку паасобнымі партколектывамі і ячэйкамі справы комплектаваньня комвузу. У сваёй пастанове Гарком яшчэ раз запрапаінаваў партколектывам забясь-

печыць поўнае выкананьне разьвёрсткі.

Ня глядзячы на гэта, буйныя

прадпрыемствы і да гэтага часу ня выканалі разьвёрсткі. На 27/X мы маем наступны малюнак:

Завод Лакцуцкага — разьвёрстка	25 чал.,	выканала	6.
Завод Гомсельмаш — разьвёрстка	25 чал.,	выканала	5.
Завод Комінтэрн —	15 чал.,		3.
Завод Спартак —	10 чал.,		1.

Кіраўніцтва вячэрняга комвузу таксама не забясьпечыла выкананьня гэтай дырэктывы. Невыстарчальна разгорнута масава-растлумачальная работа на прадпрыемствах, кіраўніцтва комвузу не звязвалася непасрэдна з партколектывамі і паасобнымі слухачамі, якія вылучаны на вучобу і не наведваюць заняткаў, не прасачыла за выкананьнем разьвёрсткі партколектывамі і несваячасова сыгналавала перад гаркомам аб невыкананьні разьвёрсткі. Гэта стаўка на самацёк укомплектаваньне прывяла да таго, што дырэктыва ЦК КП(б)Б ня выканана.

Між тым для Гомельскай — партарганізацыі, пры наяўнасьці значнага рабочага актыву, разьвёрстка ў 250 слухачоў цалкам зьяўляецца выкапальнай. Пры больш-жа выразнай і энэргічнай рабоце гэтае заданьне бязумоўна было-б нават перавыканана.

Трэба падкрэсьліць слабую работу па арганізацыі філіялаў ВК. Філіял у Нова-Беліцы

пачаў занятакі толькі 28/X са значным спазьненьнем. Першыя занятакі гавораць аб радзе недахопаў. Слабае наведваньне, непадрыхтаваны памяшканьні і т. д. У вайсковым філіяле два разы зрываліся занятакі з прычыны няяўкі выкладчыкаў.

Каб зьнішчыць усе гэтыя недахопы, кіраўніцтву ВК неабходна зараз-жа перабудаваць сваю работу ў напрамку цеснай сувязі з партколектывамі і ячэйкамі КП(б)Б і дабіцца поўнага выкананьня разьвёрсткі. Неабходна звязацца з паасобнымі слухачамі, якія не наведваюць заняткаў, паведамляюць партколектывы аб пропусках слухачамі заняткаў. Зьвярнуць больш увагі на работу філіялаў. Дабіцца лепшай арганізацыі вучэбнага працэсу і павышэньня якасьці вучобы, забясьпечыць лепшымі выкладчыкамі, літаратурай і т. д., перыодычна асьвятляць работу ВК у цэнтральным і мясцовым друку.

Сямёнаў.

Соцспаборніцтва і ўдарніцтва на фронце партвучобы

„Наша задача цяпер, калі соцыялістычны ўрад на ўладзе,—арганізаваць спаборніцтва“

(Ленін).

„Прынцып соцыялістычнага спаборніцтва—таварыская дапамога адстаўшым з боку перадавых, з тым, каб дабіцца агульнага ўздыму“

(Сталін).

АД РЕДАКЦЫІ

Соцспаборніцтва, ударніцтва—методы соцыялістычнай працы. Соцспаборніцтва, ударніцтва з'явіліся магутным вагаром мобілізацыі мас на выкананьне пяцігодкі ў чатыры гады, на барацьбу супроць клясава-варожых вылазак. Соцспаборніцтва адыграе вялікую ролю ў выкананьні плянаў другой пяцігодкі, у барацьбе за пабудову бясклясавага соцыялістычнага грамадства.

Соцспаборніцтва і ўдарніцтва яшчэ і да гэтага часу не заняло адпаведнага месца ў сыстэме партасъветы. А між тым у партыйнай вучобе яно павінна з'явіцца метадам бальшавіцкага выхавання слухачоў у барацьбе за якасьць партвучобы, у барацьбе за лепшае ўсваеньне працоўваемых пытанняў, за лепшы ўдзел у правядзеньні гаспадарча політычных задач, якія стаяць перад заводам, колгасам, цэхам, брыгадай, у барацьбе за выкананьне прамфінпляну, пасеўпляну сваёй вытворчасці, як усёй школай, так і паасобнымі слухачамі.

Асвоўнымі недахопамі ў галіне соцспаборніцтва ў мінулым годзе з'явілася тое, што да заключэння дагавораў падыходзілі формальна, яны былі мала канкрэтнымі і адсутнічала праверка выканання.

Часопіс „За ленінскую вучобу“ сёння змяшчае некалькі дагавароў, самаабавязальстваў і выклікаў па пытаннях партвучобы і гэтым адкрывае аддзел „Соцспаборніцтва і ўдарніцтва на фронце партвучобы“.

Рэдакцыя звяртаецца да ўсіх сваіх чытачоў і супрацаўнікоў з просьбай прыняць актыўны ўдзел у рабоце гэтага аддзелу шляхам абгаварэння недахопаў і дадатных бакоў тых дакументаў аб спаборніцтве, якія будуць друкавацца, пачынаючы з дакументаў зьмешчаных у даным нумары, шляхам дасылкі артыкулаў, заметак аб ходзе, формах і мэтах спаборніцтва і ўдарніцтва ў сетцы партасъветы.

Наш лёзунг: Ударнік на вытворчасці—ударнік у партвучобе!

СОЦЫЯЛІСТЫЧНЫ ДАГАВОР

на лепшую арганізацыю і правядзеньне політвучобы, заключаны паміж Нараўлянскім і Мазырскім раёнамі на 1932-33 навучальны год.

У мэтах марксысцка-ленінскай загартоўкі членаў і кандыдатаў партыі, павышэння іх тэарэтычнага ўзроўню і падняцця політычнай баяздольнасці камуністаў, комсамольцаў і беспартыйнага рабочага і колгаснага актыву за генэральную лінію партыі ў тэорыі і на практыцы—Нараўлянскі і Мазырскі райкомы КП(б)Б бяруць на сябе наступныя абавязкі:

1. Стопроцантны ахоп кандыдатаў і маладых членаў партыі партвучобай і ахоп ня менш 75 проц. усёй партарганізацыі сеткай партвучобы.

2. Поўнасьцю ахапіць сеткай партыйнай вучобы ўвесь комсамольскі актыв.

3. У склад ахопленых сеткай партвучобы ўцягнуць ня менш 50 проц. беспартыйнага рабоча-колгаснага актыву.

4. Ня менш 20 проц. слухачоў партвучобы павінна складацца з жанчын.

5. Устанавіць сталыя дні заняткаў для ўсёй сеткі партвучобы.

6. Пры кожнай школе мець сталы ўлік наведвання і пасьпяховасці слухачоў.

7. Падабраць кадры пропагандыстаў з найбольш вытрыманных і політычна падрыхтаваных членаў партыі.

8. Забясьпечыць сыстэматычнае кіраўніцтва і дапамогу комсамолу ў яго рабоце па політвучобе.

9. Забясьпечыць бесперабойную працу сэмінараў пропагандыстаў і оператыўнае кіраўніцтва з боку райкому ўсёй работай партвучобы.

10. Разгарнуць соцпаборніцтва паміж ячэйкамі і школамі на лепшую арганізацыю і правядзеньне партвучобы, асабліва на падняцце якасці партвучобы.

Арбітрам абраць газету „Колгаснік мазыршчыны“.

СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЯ ЁМОВА

паміж аднагадовай базавай ВСПШ і 6-месячнай партшколай

Улічваючы вялізарнейшыя задачы і значэнне ўзбраення марксысцка-ленінскай тэорыяй, якая дае... практыкам сілу орыентаўкі, якасць перспэктывы, упэўненасць у рабоце, веру ў перамогу нашай справы“ (Сталін), слухачы аднагадовай базавай ВСПШ і 6-месячнай базавай партшколы заключаюць паміж сабой соцыялістычную ўмову на

лепшас пасьпяховае правядзеньне навучальнага году. Абавязуемся забясьпечыць наступныя канкрэтныя паказчыкі:

1. Забясьпечыць 100-процантную і сваячасовую яўку ў школу.

2. Ня мець ніводнага пропуску заняткаў без уважлівых прычын.

3. Дэталёва прапрацоўваць усе заданні.

4. Прапрацоўваць на даму ўсе рашэнні і пастановы партыі і ўраду.

5. Кожнаму слухачу выпісваць і рэгулярна чытаць газеты „Звязда“ і „Маяк комуны“.

6. Выпускаць у школах раз у месяц насьценгазету і асьвятляць работу школ у раённым і цэнтральным друку.

7. Аднагадовай школе ўзяць шэфства над Лудчыцкім сельсаветам а 6-месячнай школе—над Быхаўскім колгасам „Шлях Леміна“, дабіўшыся 100-процэнтнага выканання імі плянаў заготовак і аказаўшы ім адпаведную дапамогу ў правядзенні ўсіх гаспадарча-політычных кампаній.

8. Аднагадовая ВСПШ бярэ

шэфства над 6-месячнай партшколай у саўгасе „Лудчыцы“.

9. За навучальны год правесці 2 політбаі—адзін унутры аднагадовай школы і адзін паміж аднагадовай і 6-месячнай школамі.

10. Разгарнуць соцсаборніцтва сярод слухачоў унутры школ і ўвесці чорную і чырвоную дошкі.

11. Паставіць пытаньне перад выкладчыкамі аб разгортванні сярод іх соцсаборніцтва.

Даручыць старасце, сумесна з кіраўнікамі школ, штомесячна правяраць выкананне гэтай умовы і дакладваць слухачам.

Умова абгаворана і аднагалосна прынята сумесным сходам слухачоў абедзвюх школ.

МАЕ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВА.

Улічваючы, што рашаючую ролю ў забеспячэнні высокай якасці марксысцка-ленінскай вучобы адыгрывае пропаганда, ад падрыхтоўкі, зацікаўленасці і адданасці якога залежыць поспех вучобы, я, пропагандаст аднагадовай ВСПШ і сямінару партактыву, абавязуюся:

1. Зьяўляцца заўсёды на заняткі без усякіх спазьненняў і ня мець ніводнага пропуску.

2. На заняткі заўсёды зьяўляцца добра падрыхтаваным.

3. Уцягваць у актыўную працоўку кожнай тэмы ўсіх слухачоў.

4. Аказваць усямерную дапамогу рэдкалегіі ў выпуску школьнай насьценгазеты.

5. Прыняць актыўны ўдзел у арганізацыі вывачаных у ВСПШ політбаёў.

Выклікаю на соцсаборніцтва пропагандастаў тт. Казлова і Лук'янава.

Левін.

ВЫКЛІКАЮ НА СОЦСАБОРНІЦТВА.

Я, слухач аднагадовай ВСПШ, выклікаю на соцсаборніцтва тт. Казінец, Палавец і Ільманок на наступных паказчыках:

1. Зьяўляцца без спазьненняў на заняткі і ня мець ні аднаго пропуску.

2. Добрасумленна і ўважліва адносіцца да заняткаў.

3. Чытаць матэрыялы на даму.

4. Выпісаць газеты „Звязда“ і „Маяк комуны“ на 1 год.

А. Кілеся.

Мэтод распрацоўкі, заданьні, праграмы

Т Э М А:

ДВА СЬВЕТЫ—ДЗЬВЕ СЫСТЭМЫ (КАПІТАЛІЗМ І СОЦЫЯЛІЗМ)

(Для кіраўнікоў кандыдацкіх партшкол).

Разьдзел I

КАПІТАЛІСТЫЧНАЕ ГРАМАДЗТВА

1. Праграма партыі і Комінтэрну аб асноўных рысах капіталізму.

У выніку імперыялістычнай вайны 1914—1918 г.г. і Кастрычніцкай рэволюцыі, сьвет раскалоўся на два варожыя лягеры—лягер соцыялізму, які будзеўца, і лягер капіталізму, які памірае.

Праграма партыі і Комінтэрну аб асноўных рысах капіталізму. Улада ў руках капіталістаў. Прыватная ўласнасьць капіталістаў і буйных зямляўласьнікаў на прылады і сродкі вытворчасці (заводы, фабрыкі, транспорт, зямля). Адзяленьне вытворцаў ад сродкаў вытворчасці. Пагоня капіталістаў за прыбыткамі—асноўная мэта капіталістычнай вытворчасці. Эксплёатацыя рабочай клясы і працоўных. Нераўнамерны падзел багацьцяў грамадства. Узбагачэньне невялічкай кучкі капіталістаў пры адначасова рас-тучым зьбядненьні рабочай клясы.

Разарэньне і зьбядненьне шматмільённых мас сялянства і гарадз-дэкой дробнай буржуазіі. Арміі беспрацоўных. Уціск калёніяль-ных народаў. Нацыянальны уціск. Абвастрэньне ўсіх супярэчнасьцяў капіталізму пры яго апошнім этапе—імперыялізьме.

2. Імперыялізм—апошні этап капіталізму

Асноўныя рысы імперыялізму (ленінскае азначэньне імперыя-лізму). Монополіі (картэлі, сын-дыкаты, трэсты). Імперыялізм—паразытычны, загіваючы капі-талізм. Імперыялізм ня толькі ня зьнішчае капіталістычных супя-рэчнасьцяў, але, наадварот, яшчэ больш абвастрае іх. Імперыя-лізм—парададзень сусьветнай пролетарскай рэволюцыі. Кас-трычніцкая рэволюцыя—пачатак і прадпасылка сусьветнай соцы-ялістычнай рэволюцыі.

3. Сучасны эканамічны крызіс капіталізму.

Анархія вытворчасці—асноўная рыса капіталістычнай вытворчасці. Крызісы як пастаянныя спадарожнікі капіталістычнай вытворчасці. „Аснова эканамічных крызісаў перавытворчасці заключаецца ў самой сістэме капіталістычнай гаспадаркі. Аснова крызісу знаходзіцца ў супярэчнасці паміж грамадскім характарам вытворчасці і прыватным характарам прысваення“ (Сталін).

Шкоднасць і контррэвалюцыйнасць тэорыі бяскрыўснай,

арганізаванай капіталістычнай гаспадаркі. Сучасны эканамічны крызіс разьвіваецца на базе ўсеагульнага крызісу капіталізму, як крызісу капіталістычнай сістэмы. Складанасць гэтага крызісу: пераплёт прамысловага крызісу з аграрным, фінансавы крызіс. Абвастраньне супярэчнасцяў унутраных і знешніх паміж наасобнымі капіталістычнымі дзяржавамі. Абвастраньне класвай барацьбы. Паказчыкі непрамысловых супярэчнасцяў у капіталістычным грамадстве. Пролетарская рэвалюцыя—адзіны выхад для пролетарыату з сучаснага крызісу.

Разьдзел II

КАНЕЦ КАПІТАЛІСТЫЧНАЙ СТАБІЛІЗАЦЫІ І НОВЫ РЭВОЛЮЦЫЙНЫ ЎЗДЫМ

1. Савецкая сістэма

Програма ЎсеКП(б) і Комінтэрну аб асноўных рысах савецкай дзяржавы—дзяржавы дыктатуры пролетарыату. Прынцыповая розніца паміж сацыялістычнай і капіталістычнай сістэмамі гаспадаркі. У выніку Кастрычніцкай рэвалюцыі ўлада капіталістаў зьвергнута і заменена ўладай рабочай класы.

Фабрыкі, заводы, транспорт зямля адабраны ў капіталістаў і памешчыкаў і перадааны ва ўласнасць пролетарскай дзяржавы. Грамадская (сацыялістычная) уласнасць—аснова нашага ладу. Грамадская ўласнасць (дзяржаўная, коопэрацыйная, колгасная) сваяшчэнна і недатыкальна. Разьмеркаваньне народнага даходу

адбываецца ня ў інтарэсах узбагачэння эксплёататарскіх класаў і іх шматлікай паразытычнай чэлядзі, а ў інтарэсах сістэматычнага павышэння матэрыяльнага і культурна-бытавога становішча рабочых і сялян і расшырэння сацыялістычнай вытворчасці ў горадзе і ў вёсцы. Партыя—арганізатар і кіраўнік рабочай класы ў барацьбе за пабудову сацыялізму. Саюз рабочай класы з працоўнымі масамі сялянства пад кіраўніцтвам пролетарыату. Адсутнасць эксплёатацыі і сацыялістычныя формы працы ў сацыялістычным сектары народнай гаспадаркі. Заводы, фабрыкі, саўгасы, МТС, дзяржаўныя прадпрыемствы—прадпрыемствы пазасялоўна-сацыялістычнага тыпу. Колгасы—сацыялістычны тып гаспадаркі.

2. Соцыялізм у СССР перамог.

Гіганцкі рост прамысловасці і соцыялістычная перабудова сельскай гаспадаркі на аснове росту індустрыялізацыі СССР. Падрыў у корані клясавага расслаення вёскі, ператварэнне СССР у краіну самага буйнага ў свеце земляробства на аснове колгасна-саўгаснага будаўніцтва і ліквідацыя кулацтва як клясы на базе суцэльнай kolekтывізацыі. Ператворэнне колгаснага сялянства ў цэнтральную фігуру земляробства і сапраўдную моцную апору савецкай улады ў вёсцы. Посьпехі і дасягненні соцыялістычнага будаўніцтва БССР.

Павышэнне матэрыяльна-культурнага ўзроўню мас гораду і вёскі. Рост соцыялістычных форм і метадаў працы (соцспаборніцтва і ўдарніцтва). Узмац-

ненне саюзу народаў, якія насяляюць СССР, пад кіраўніцтвам рабочай клясы. Уступленне ў перыод соцыялізму і завяршэнне пабудовы фундаменту соцыялістычнай эканомікі. Вырашэнне пытання „хто каго“? беспаваротна на карысць соцыялізму ў горадзе і ў вёсцы. „СССР канчаткова замацаваўся на новым соцыялістычным шляху... Рашаючую перамогу соцыялізму ў СССР можна лічыць ужо завершанай“. Партыя як кіраўнік і арганізатар перамог соцыялістычнага будаўніцтва. Барацьба на два фронты—за генэральную лінію партыі супроць правага опартунізму як галоўнай небяспекі на даным этапе, супроць „левага“ опартунізму і прымірэнства да іх—асноўная ўмова посьпехаў соцыялістычнага будаўніцтва.

[Разьдзел III]

БАРАЦЬБА ДЗЬВЁХ ПРЫНЦЫПАВА ПРОЦІГЛЫХ СЫСТЭМ— КАПІТАЛІЗМУ І СОЦЫЯЛІЗМУ

Спроба капіталізму выйсьці з крызісу шляхам новых імперыялістычных войнаў, у першую чаргу, шляхам інтэрвенцыі супроць СССР. Рост узброеньняў. Напад кітайскай контррэвалюцыйнай ваеншчыны на Савецкі саюз у 1929 г. і японска-кітайская вайна (1932 г.), як спроба капіталістаў выйсьці з крызісу праз вайну і інтэрвенцыю супроць Савецкага саюзу. Імкненьне японскіх імперыялістаў захапіць Далёкі Усход. Падтрымка і скарыстаньне імперыялістамі белавардзейцаў. Зрыў гандлёвых зносінаў паміж Ангельшчынай і Савецкім саюзам. Прывокацыі, якія ставяць сваёй мэтай выклік Савецкага саюзу на

вайну. Імкненьне імперыялістаў адцягнуць увагу працоўных мас ад падрыхтоўкі імі войнаў шляхам размоў аб разбраеньні. Соцыял-дэмакратызм (соцыял-фашызм) і контррэвалюцыйны трацкізм—галоўная апора і авангард буржуазіі ў падрыхтоўцы да інтэрвенцыі супроць СССР.

Мірная палітыка Савецкага саюзу. „Ні аднаго пядзі чужой зямлі ня хочам, але і сваёй зямлі ні аднаго вяршка не аддамо нікому“ (Сталін). Задача працоўных СССР і сусветнага пролетарыату ў барацьбе за мір, за ўмацаваньне абароны краіны дзебудуецца соцыялізм.

Умацаванне Чырвонай арміі—кроўная справа рабочых, калгаснікаў і працоўных сялян-аднаасобнікаў. Чырвоная армія—армія пролетарскай дыктатуры, прылада барацьбы за сацыялізм. Чырвоная армія—узброены саюз

рабочай класы з працоўным сялянствам—ахоўвае мірную працу рабочых і працоўных сялян СССР. Чырвоная армія—школя політычнага і гаспадарчага выхавання працоўных мас.

СТАРОНКА ПРОПАГАНДЫСТА

Тэма „Два сьветы—дзве сьстэмы“ (капіталізм і сацыялізм) зьяўляецца першай тэмай у праграме кандыдацкіх школ.

Стрыжнем усёй тэмы павінны зьяўляцца тры наступныя і асноўныя моманты: 1) поўнае растлумачэньне сутнасьці капіталістычнага грамадства, яго разьвіцьця і заняпаду; 2) у процілегласьць гэтаму—сутнасьць саветскай сацыялістычнай сьстэмы, законамернасьці яе разьвіцьця і росквіту і 3) неабходнасьць канчатковай рашучай сутычкі паміж гэтымі двума сьстэмамі, абавязковасьць перамогі сацыялістычнай сьстэмы ў сусьветным маштабе.

У першым разьдзеле кіраўнік павінен даць агульнае разуменьне, пабудовы капіталістычнага грамадства і ланінскай тэорыі імперыялізму. Павінна быць растлумачана роля т. Леніна ў справе разьвіцьця вучэньня Маркса аб законах разьвіцьця капіталістычнага грамадства і асаблівасьцях эпохі імперыялізму.

На аснове марксысцка-ленінскага вивучэньня аб капіталістычным грамадстве перайсьці да характарыстыкі сучаснага

крызісу капіталістычнага грамадства. Спыніўшыся на тым, што ў капіталістычнай сьстэме вытворчасьці заўсёды існавалі крызісы і растлумачыўшы прычыны, параджаючыя гэтыя крызісы, кіраўнік спыняецца на асаблівасьцях сучаснага эааномічнага крызісу, які ахапіў увесь капіталістычны сьвет і разьвіваецца на базе ўсеагульнага крызісу капіталізму. Трэба паказаць абвастрэньне ўсіх супярэчнасьцяў капіталізму, імкненьне капіталістаў перакласьці ўвесь цяжар крызісу на плечы пролетарыату і працоўных.

Неабходна выкарыстаць матэрыялы, факты, дыяграмы, якія штóдзенна прыводзяцца ў нашай прэсе і сьведчаць аб далейшым паглыбленьні сусьветнага эааномічнага крызісу ў краінах капіталізму і аб посьпехах будаўніцтва сацыялізму ў СССР. Слухачы школы павінны ўсьведаміць характарыстыку XII пленуму ВККІ аб тым, што капіталістычны сьвет перажывае цяпер канец капіталістычнай стабілізацыі, што ў сучасны момант адбываецца пераход да новага туру вялікіх сутычак паміж класамі і дзяржавамі, да новага

туру рэволюцый і войн. Неабходна паказаць імякненьне буржуазіі праз соцыял-фашыстаў упэўніць пролетарыят у тым, што пры імперыялізьме зьнішчаюцца ўсе супярэчнасьці капіталізму, няма крызісаў, анархіі вытворчасці і т. д. і т. д. Трэба паказаць, што і правыя опартуністы падпалі пад уплыў гэтых тэорый і выясьніць слухачам шкоднасьць і контррэволюцыйнасьць гэтых тэорый.

Кіраўнік павінен даказаць слухачам процілегласьць паміж дзьвюма сыстэмамі (капіталістычнай і соцыялістычнай) гаспадаркі і на падставе гэтай процілегласьці сыстэм паказаць росквіт гаспадаркі ў СССР і заняпад яе ў капіталістычных краінах. Задача прапагандыста сыстэматызаваць і абагуліць тыя факты аб посьпехах соцбудаўніцтва ў СССР і БССР, якія падаюцца самімі слухачамі. Слухачам павінен быць ясны вывад „Два сьветы—два ітогі“: уступленьне ў пэрыод соцыялізму—у нас, канец капіталістычных стабілізацый—у іх. Дзьве сыстэмы процістаяць адна другой.

Прапрацоўваючы трэці разьдзел, трэба заўважыць, што пытаньні будаўніцтва соцыялізму будучь, дэталёва разглядацца ў наступных тэмах і што на гэтых занятках пытаньне разглядаецца толькі з пункту гледжаньня барацьбы дзьвюх сыстэм. Неабходна даказаць, што супярэчнасьць паміж капіталістычнай і соцыялістычнай сыстэмамі ніколі ня была так абвострана, як у сучасны момант, калі закончана першая пяцігодка. Трэба паказаць, што сілы соцыялістыч-

най рэволюцыі ўзрастаюць ва ўсім сьвеце, што разам з гэтым усё больш ашалела наступае контррэволюцыя і што імперыялістычныя ўрады гатовы кінуць народы ў вайну, найбольш значынную з усіх злачынных імперыялістычных войн. Паказаўшы нарастаньне ваеннай небясьпекі трэба высьветліць гане ную ролю соцыял-фашыстаў і трацкістаў, як авангарду ў падрыхтоўцы Інтэрвэнцыі супроць СССР.

Трэба паказаць факты гэтай падрыхтоўкі (безрэзультатнасьць шматгадовай работы канфэрэнцыі па разбраеньні, матэрыялы газэт і часопісаў аб узрастаньні ўзбраеньняў і т. д.).

Кіраўнік паказвае мірную палітыку СССР і яе вытрыманасьць, што зьяўляецца вынікам ня слабасьці дзяржавы, а яе ўзмацненьня і імкненьня да міру. Адсюль кіраўнік выводзіць тыя задачы, якія паўстаюць перад пролетарыятам і працоўнымі Савецкага саюзу (конкрэтна перад самімі слухачамі) у галіне выкананьня прамфіплян, што павялічвае абароназдольнасьць нашай краіны, у галіне пазавайскавай падрыхтоўкі і арганізацыі работ Асоавіяхіму, у галіне сувязі з Чырвонай арміяй, палепшаньні марксысцка-ленінскага выхаваньня і т. д.

ЛІТАРАТУРА ДЛЯ КІРАЎНІКОЎ

Д разьдзелу .

1. Програма УсеКП(б).
2. Програма КІ, разьдз. 1.
3. Ленин.—„Империализм как высшая стадия развития капитализма“.
4. Сталин.—Політсправаздача XVI зьезду, пункт 8, разьдз. II.

5. Сталін,—Аб асновах ленінізма, разьдз. 1, „Гістарычныя карэньні, ленінізму“.

Да разьдзелу II

1. Програма КІ, разьдз. II.
2. Сталін, — Даклад XVI зьезду, разьдз. I, пункт 8 другога разьдзелу,
3. Молатаў,—Даклад аб другой пяцігодцы.
4. Рэзолюцыі XVII партконференцыі па дакладах тт. Молатава Куйбышава.
5. Даклад т. Сталіна на апошнім пленуме ЦК УсеКП(б).

Да разьдзелу III

1. Рэзолюцыі XI пленума ВККІ.
2. Тэзісы, прынятыя XII пленумам ВККІ па дакладу г. Куусінена.
3. „Большевик“ № 15, арт. Мад'яра „Сусьветны эканамічны крызіс і развал стабілізацыі капіталізму“.

ЛІТАРАТУРА ДЛЯ СЛУХАЧОЎ.

Інгулаў,—Два сьветы—дзьве сыстэмы
Волін,—Падручнік для кандыдацкіх
школ.

Сталін—Даклад на апошнім пленуме
ЦК УсеКП(б).

ТЭМА:

ПРАЗ ДЫКТАТУРУ ПРОЛЕТАРЫЯТУ ДА КОМУНІЗМУ

(Заданьне для кіраўнікоў кандыдацкіх партыйных школ)

Разьдзел I

КОМУНІЗМ — НАЧАТКОВАЯ МЭТА БАРАЦЬБЫ ПРОЛЕТАРЫЯТУ.

Будзьце перасьведчанымі пра дзьве фазы комунізму.

1. Зьнішчэньне капіталізму і замена яго ва ўсім сьвеце комунізмам — канчатковая мэта комуністычнай партыі.

2. Асноўныя рысы комуністычнага ладу: грамадзкая ўласнасьць на прылады і сродкі вытворчасьці; адсутнасьць падзелу грамадства на клясы; сьвядомая і плянамерная арганізацыя грамадзкай вытворчасьці, накіраваная на задавальненьне хутка ўзрастаючых грамадзкіх патрэбнасьцяў; гіганцкае разьвіцьцё вытворчых сіл на аснове вышэйшай тэхнікі; адсутнасьць процілегласьці паміж горадам і вёскай; разьмеркаваньне па прынцыпу „ад кожнага па яго здольнасьцях, кожнаму па яго патрэбнасьцях“; „Праца перастане быць толькі сродкам для жыцьця“, зьнікне розьніца паміж разумовай і фізычнай працай; стварэньне ўмоў для нябачанага ўздыму культуры і ўсебаковага разьвіцьця людзей, адміраньне рэлігіі, прадрассудкаў і забабонаў. Дзяржава на вышэйшай стадыі комунізму адамрэ.

3. Дзьве стадыі ў разьвіцьці

комунізму. Соцыялізм як першая стадыя комунізму. Характэрныя рысы соцыялізму. Соцыялізм — комуністычнае грамадства, якое „яшчэ толькі выходзіць з капіталістычнага грамадства, выходзіць пакрытым ва ўсіх адносінах — эканамічных, моральных, разумовых — радзімымі плямамі старога грамадства, з улоньня якога яго нараджаецца“ (Програма Комінтэрну).

Зьнішчэньне прыватнай уласнасьці на сродкі вытворчасьці; зьнішчэньне клясаў і эксплёатацыі чалавека чалавекам. Разьмеркаваньне produkтаў на працы, у выніку яшчэ недастатковага разьвіцьця грамадзкай вытворчасьці. Асноўны соцыялістычны прынцып: „За роўную колькасьць працы роўную колькасьць продукту“.

Неабходнасьць уліку і контролю за грамадзкай вытворчасцю і разьмеркаваньнем produkтаў. Самая строгая ахова грамадзкай уласнасьці. Неабходнасьць захаваньня і ўмацаваньня дзяржаўнай улады пролетарыяту.

Розділ II,

Вчення Леніна і Сталіна аб перехідним періоді і диктатурі пролетаріяту.

1. Немагчымасьць непасрэднага пераходу ад капіталізму да комунізму. Неабходнасьць пераходнага ад капіталізму да комунізму перыоду.

„Ад капіталізму чалавецтва можа перайсьці непасрэдна толькі да соцыялізму, г. зн. да агульнага аўладання сродкамі вытворчасці і разьмеркаваньня продуктаў паводле работы кожнага“ (Ленін).

Немагчымасьць мірнага пераходу ад капіталізму да соцыялізму. Няўнікнёнасьць диктатуры пролетаріяту, як самай неабходнай і рашучай прадпачынак ператварэньня капіталістычнага грамадства ў камуністычнае. Закон нераўнамернага разьвіцьця капіталізму і магчымасьці перамогі рэвалюцыі спачатку ў частцы краіна і нават у адной, пасьля ўзятай капіталістычнай краіне. Магчымасьць суіснаваньня ў пэўны перыод дзьвюх сыстэм. Няўнікнёнасьць вайны капіталізму супроць пролетарскай дзяржавы. Ленін і Сталін аб магчымасьці пабудовы соцыялізму ў СССР. Барацьба партыі за пабудову соцыялізму ў СССР супроць трацізму, стаўшага перадавым атрадам контррэвалюцыйнай буржуазіі і адмаўляўшага магчымасьць перамогі соцыялізму ў адной краіне, супроць прыхільных опартуністаў, якія скаціліся на справе на пункт гледжаньня адмаўлень-

ня магчымасьці пабудовы соцыялізму ў нашай краіне.

2. Диктатура пролетаріяту— улада рабочай клясы. Сталін аб трох баках диктатуры пролетаріяту (падаўленьня эксплёатараў, уцягненьня працоўных у справу соцыялістычнага будаўніцтва пад кіраўніцтвам пролетаріяту, пабудова бясклясавага грамадства).

„Диктатура пролетаріяту ня ёсьць сканчэньне клясавай барацьбы, а ёсьць працяг яе ў новых формах“. „Диктатура пролетаріяту ёсьць упорная барацьба, крывавае і бяскроўнае, гвалтоўнае і мірнае, ваеннае і гаспадарчае, пэдагогічнае і адміністрацыйнае супроць сіл і традыцый старога грамадства“. Вышэйшы прынцып диктатуры пролетаріяту— гэта захоўваньне саюзу пролетаріяту з сялянствам, каб пролетарыят мог утрымаць кіруючую ролю і дзяржаўную ўладу. „Пры диктатуры пролетаріяту прыдзеца перавыхаваць мільёны сялян і дробных гаспадарчыкаў, сотні тысяч служачых, чыноўнікаў, буржуазных інтэлігентаў, падначальваць іх усіх пролетарскай дзяржаве і пролетарскаму кіраўніцтву, перамагаць у іх буржуазныя звычкі і традыцыі“, таксама, як неабходна будзе „перавыхоўваць у працяглай барацьбе на глебе диктатуры пролетаріяту і саміх пролетараў, якія ад сваіх прыватных дробнабуржуазных прадрасудкаў пазбаўляюцца не адразу, ня цудам, не па загаду

маткі боскай, не па загаду лёзунгу, рэзолюцыі, дэкрэту, а толькі ў доўгай і працяглай клясавай барацьбе з масавымі дробнабуржуазнымі ўплывамі" (Ленін).

Пролетарыят прадстаўляе сабой і ажыццяўляе больш высокі тып грамадзкай арганізацыі працы ў параўнаньні з капіталізмам. Галоўная сутнасьць дыктатуры пролетарыяту ў арганізаванасьці і дысцыплінаванасьці перадавога атраду працоўных, яго авангарду, яго адзінага кіраўніка—пролетарыяту. Савецкая дзяржава пролетарыяту ёсьць яго дыктатура, яго клясавое адзінаўладзьдзе. Рэспубліка Саветаў рабочых, сялянскіх і салдацкіх дэпутатаў зьяўляецца ня толькі формай больш высокага тыпу дэмакратычных установаў, але і адзінай формай, адольнай забяспечыць найбольш безбалючы пераход да соцыялізму.

Партыя—асноўная кіруючая сіла ў пролетарскай дзяржаве. Рабочая кляса—правадыр працоўных мас СССР. Роля масавых арганізацый пролетарыяту—профсаюзы, саветы, коопэрацыя, камсамол—у пролетарскай дзяржаве.

3. Асноўныя ступені будаўніцтва соцыялізму ў нашай краіне пасьля Кастрычніцкай рэвалюцыі. Пасьлякастрычніцкі перыод. Вясны комунізм. Новая эканамічная палітыка і яе этапы: аднаўленьне, рэканструкцыйны і апошні этап нэпу—першы перыод соцыялізму. Уключэньне асноўных мас сялянства ў актыўнае будаўніцтва соцыялізму над кіраўніцтвам пролетарыяту і яго партыі. Паварот асноўных мас сялянства да соцыялізму. Пытаньне „хто каго“ вырашана на

карысьць соцыялізму як у горадзе, так і на вёсцы. Канчатковае замацаваньне нашай краіны на соцыялістычным шляху.

4. XVII партыйная канфэрэнцыя аб канчатковай ліквідацыі капіталістычных элементаў і клясаў наогул, аб поўным зьнішчэньні прычын, якія параджаюць клясавыя розьніцы і эксплёатацыю як аб карэмнай задачы пабудовы соцыялістычнага грамадства ў СССР у другой пяцігодцы.

Немагчымасьць ліквідацыі капіталістычных элементаў і клясаў наогул, а таксама поўнага зьнішчэньня прычын, якія параджаюць клясавыя розьніцы і эксплёатацыю, бяз самай жорсткай клясавай барацьбы.

Няўніклёнасьць абвастрэньня клясавай барацьбы і ў далейшым у паасобныя моманты, асабліва ў паасобных раёнах і паасобных вучастках соцыялістычнай будовы.

Опартуністычная тэорыя прыхільная аб затуханьні клясавай барацьбы ў пераходны перыод, аб мірным урастаньні кулака ў соцыялізм. Праваопартуністычны характар сьцьверджаньня аб тым, што перыод другой пяцігодкі ёсьць перыод мірнага і плаўнага разьвіцьця.

Неабходнасьць далейшага ўмацаваньня пролетарскай дзяржавы: для вырашэньня задач ліквідацыі капіталістычных элементаў і клясаў наогул, падаўленьня ўсякіх контррэвалюцыйных вылазак буржуазіі, для кіраўніцтва соцыялістычнай пераробкай сельскай гаспадаркі, для кіраўніцтва ўсім будаўніцтвам соцыялізму.

СТАРОНКА ПРОПАГАНДЫСТА.

Прапрацоўваючы пытаньне аб комунізьме як канчатковай мэце комуністычнай партыі, кіраўнік павінен асабліва падкрэсьліць ролю комуністычнай партыі—перадавога і арганізаванага атраду рабочай клясы ў выканавьні яе гістарычнай місіі—зьвергнуць буржуазію, заваяваць дыктатуру пролетарыату і пабудаваць комуністычнае грамадзтва.

Пры характарыстыцы комуністычнага грамадзтва галоўную ўвагу неабходна прысьвяціць распрацоўцы пытаньня аб яго ніжэйшай фазе—соцыялізьме. Дзеля таго, каб навукова растлумачыць слухачам розьніцу паміж соцыялізмам і комунізмам неабходна ўважліва распрацаваць разьдзел IV з „Програмы Комінтэрну“ і разьдзел V з кнігі Леніна „Дзяржава і рэволюцыя“ (т. XXI, стар. 429—441, выд. 3-е). Неабходна растлумачыць слухачам усю шкоднасьць дробнабуржуазнай ураўнілаўкі, якая грае на руку клясаваму ворагу; трэба паказаць усё значэньне ўліку і контролю па першай фазе комунізму і на аснове гэтага, ўсё значэньне дэкрэту аб ахове грамадзкай уласнасьці.

Даўшы характарыстыку дзвюх фаз комунізму, кіраўнік павінен паказаць слухачам сусьветна-гістарычнае значэньне задач, якія паставіла XVII партконференцыя ў галіне канчатковага зьнішчэньня капіталістычных элемэнтаў і клясы наогул.

У разьдзеле аб пераходным пэрыодзе трэба асабліва спыніцца на ролі Леніна і Сталіна ў справе разьвіцьця вучэньня Маркса аб пераходным пэрыодзе

як пэрыодзе рэволюцыйнага ператварэньня капіталістычнага грамадзтва ў соцыялістычнае.

Трэба, каб слухачы ўсвядомілі, што галоўнае ў ланінізьме—гэта вучэньне аб дыктатуры пролетарыату аб тым, што дыктатура пролетарыату ня ёсьць заканчэньне клясавай барацьбы, а яе працяг у новых формах. Слухачы павінны ўсвоіць, што толькі тры бакі дыктатуры пролетарыату (узяць азначэньне т. Сталіна) усе разам даюць поўнае, закончанае разуменьне дыктатуры пролетарыату. Трэба паказаць слухачам, што вышэйшым прынцыпам дыктатуры пролетарыату зьяўляецца захаваньне саюзу з сялянствам пад кіраваньнем пролетарыату для зьнішчэньня клясы.

Кіраўнік спыняецца на тэй барацьбе, якую правяла партыя з контррэволюцыйным трацкізмам, які паратварыўся ў перадавы атрад сусьветнай контррэволюцыі, які поўнасьцю адваргае магчымасьць перамогі соцыялізму ў адзін краіне, які ня верыць у здольнасьці пролетарыату далучыць да соцыялістычнага будаўніцтва асяоўныя масы сялянства.

Неабходна спыніцца на барацьбе партыі з правымі, з іх адмаўленьнем кіруючай ролі пролетарыату ў саюзе з сялянствам, з тэорыямі затуханьня клясавай барацьбы і ўрастаньня кулака ў соцыялізм. Трэба паказаць на прыкладзе контррэволюцыйнай групы Руціна, Іванова, Галкіна і інш., як правыя скатваюцца да контррэволюцыі.

Трэба паказаць, што вялізарнейшыя сусветная гістарычныя перамогі дасягнуты дзякуючы няўхільнаму правядзенню генэральнай лініі партыі і ленінскай нацполітыкі, у прыватнасці, што толькі ў рашучай барацьбе як з „левым“, так і з правым опартунізмам і прымірэнцтвам да іх УсеКП(б) забяспечыла разгром класавага ворага і перамогу сацыялізму ў СССР.

Трэба паказаць ролю партыі ў сыстэме дыктатуры пролетарыату (па гэтым пытанні школа будзе распрацоўваць асобную тэму і тут неабходна падкрэсліць толькі асноўныя рысы).

Заняткі трэба закончыць пытаннем аб неабходнасці ўмацавання дыктатуры пролетарыату, папулярызуючы пастановы XVII партконференцыі па гэтым пытанні і рашэнні апошняга пленуму ЦК УсеКП(б).

ЛІТАРАТУРА ДЛЯ КІРАУНІКОУ

Да разьдзелу I

Програма УсеКП(б)—уступ.

Програма Комуністычнага Інтэрнацыяналу—уступ, разьдзелы III, IV.

Ленін—Дзяржава і рэволюцыя, разьд. V, т. XXI, стар. 429—441. выд. 3-е

Молатаў—Справаздача на XVII партконференцыі (аб політычных задачах II-й п'яцігодкі).

Да разьдзелу II

Сталін — Пытанні ленызму — выд. 1932 г., стар. 26—34, 74—93, 180—215, 375—377, 519—524.

Рэзолюцыі XVIII партконференцыі.

Даклады т. Сталіна, Молатава і Куйбышава на студзеньскім пленуме ЦК УсеКП(б)

ЛІТАРАТУРА ДЛЯ СЛУХАЧОУ

Волін — Падручнік для кандыдацкіх школ. Даклады т. Сталіна, Молатава і Куйбышава на студзеньскім пленуме ЦК УсеКП(б).

МАРКСЫЗМ-ЛЕНІНІЗМ

(Заданье на ленінізму для аднагадовых ВСПШ)

ПЛАН ТЭМЫ:

I. Марксызм і гістарычныя ўмовы яго ўзьнікнення.

1. Марксызм як сьветапогляд пролетарыяту.

2. Гістарычныя ўмовы ўзьнікнення марксызму:

а) Разьвіцьцё супярэчнасьцяў капіталістычнага грамадства і самастойнае выступленьне пролетарыяту.

б) Тэорэтычныя крыніцы марксызму: англіійская політычная эканомія, францускі соцыялізм, нямецкая класычная філэзофія.

в) Разьвіцьцё прыродазнаўства (адкрыцьцё закону захаваньня энэргіі. Адкрыцьцё клеткі. Дарвін).

3. Характарыстыка састаўных частак марксызму, іх адзінства.

4. Адзінства рэволюцыйнай тэорыі і практыкі. Марксызм ня догма, а кіраўніцтва для дзеяньня.

5. Значэньне і роля рэволюцыйнай тэорыі і тэорэтычнай барацьбы для класавай барацьбы пролетарыяту. Партыйнасьць тэорыі.

II. Ленінізм як новая вышэйшая ступень у разьвіцьці марксызму

1. Гістарычны лёс марксызму. Опартунізм у II Інтэрнацыянале.

2. Ленінізм як аднаўленьне, канкрэтызацыя і далейшае разьвіцьцё марксызму ва ўмовах новай эпохі—эпохі імперыялізму і пролетарскай рэволюцыі, як не-пасрэдны працяг і разьвіцьцё марксызму, як марксызм эпохі імперыялізму і пролетарскай рэволюцыі.

3. Крытыка трацкіска-зіноўеўскага і бухарынскага адмаўленьня ленінскага этапу ў разьвіцьці марксызму.

4. Галоўнае ў ленінізьме — вучэньне аб дыктатуры пролетарыяту. Крытыка опартуністычнага разуменьня галоўнага ў ленінізьме ў Зіноўева і Каменева.

5. У барацьбе з якімі ворагамі вырас і ўмацаваўся ленінізм (адкрыты опартунізм II Інтэрнацыяналу, „дробнабуржуазная рэволюцыйнасьць“, цэнтрызм — Кауцкі, Троцкі). „Левыя“ ў II Інтэрнацыянале.

6. Барацьба ленінізму з опартунізмам правдыроў II Інтэрнацыяналу, з паўменшавіцкімі памылкамі Розы Люксембург і з сучасным соцыял-фашызмам па пытаньнях аб месцы, ролі і значэньні тэорыі.

7. Соцыяльныя карэньні рэвізіянізму. Рэвізіянізм як буржуазная агентура ў рабочым руху. Сучасны соцыял-фашызм і яго адкрытая барацьба з марксызмам-ленінізмам.

8. Скажэньне правымі і „левымі“ опартуністамі марксызму-ленінізму. Барацьба контррэвалюцыйнага трацкізму з марксызмам-ленінізмам. Барацьба Леніна і партыі на два фронты за чыстату рэвалюцыйнай тэорыі, супроць правых і „левых“ опартуністаў унутры партыі.

9. Міжнародны характар і міжнароднае значэньне ленінізму як рэвалюцыйнай тэорыі пролетарыяту.

III. Разьвіцьцё і абгаачэньне марксысцка-ленінскай тэорыі ў рашэньнях УсеКП(б), Комінтэрну і ў працах т. Сталіна.

1. Далейшае разьвіцьцё марксызму-ленінізму ў рашэньнях партыі, Комінтэрну і ў працах т. Сталіна. Тав. Сталін як лепшы і паслядоўны вучань Леніна, правадор і тэорэтык УсеКП(б), Комінтэрну і міжнароднага пролетарыяту.

2. Барацьба партыі пад кіраўніцтвам т. Сталіна супроць контррэвалюцыйнага соцыял-фашызму і трацкізму за чыстату марксысцка-ленінскай тэорыі. Бараць-

ба партыі супроць буржуазных скажэньняў марксысцка-ленінскай тэорыі правымі ўхілістамі (тэорыя „роўнавагі“, „стыхійнасьці“, „самацёку“ і „плаўнага“ разьвіцьця).

3. Сусьветна гістарычнае значэньне лісту т. Сталіна ў рэдакцыю часопісу „Пролетарская рэволюцыя“.

IV. Значэньне рэвалюцыйнай тэорыі на сучасным этапе барацьбы за пабудову бясклясавога соцыялістычнага грамадства ў СССР і для барацьбы сусьветнага пролетарыяту за дыктату пролетарыяту, за камунізм

1. Посьпехі пролетарыяту і яго авангарду—УсеКП(б) на фронце барацьбы за соцыялізм у СССР і значэньне рэвалюцыйнай тэорыі ў справе паспяховага завяршэньня пяцігодкі ў чатыры гады і для пабудовы ў другой пяцігодцы бясклясавога соцыялістычнага грамадства.

2. Паглыбленьне і абвастрэньне сусьветнага эканамічнага крызісу на базе агульнага крызісу капіталізму, канец стабілізацыі капіталізму, падыход раду краін усутыч да рэвалюцыйнага крызісу, далейшае абвастрэньне барацьбы двух сыстэм і значэньне рэвалюцыйнай тэорыі для сусьветнага пролетарыяту ў барацьбе за рэвалюцыйны выхад з крызісу, у барацьбе за дыктату пролетарыяту, за кому-

3. Задача далейшай распрацоўкі марксысцка-ленінскай тэорыі на аснове: а) работ Маркса, Энг-

гельса, Леніна і Сталіна; б) сучаснай гісторыі капіталізму, пролетарскай рэвалюцыі, пераходнага перыяду і асабліва перыяду ўступленьня ў сацыялізм.

4. Няпрымымая барацьба УсеКП(б) і Комінтэрну на два фронты—з правым ухілам як галоўнай небяспекай на даным этапе, з „левым“ опартунізмам, з ухілам у нацпытанні, прымірэнцтвам і гнілым лібэралізмам, як важнейшая абавязковая ўмова перамог на фронце сацыялістычнага будаўніцтва ў СССР, на фронце барацьбы пролетарыяту ўсяго сьвету за сусьветную дыктатуру пролетарыяту, за сусьветны камунізм.

5. Канкрэтызацыя і далейшае разьвіцьцё марксысцка-ленінскай тэорыі ў рашэньнях партыі, Комінтэрну і ў прамах Сталіна. Кіраўнічая роля т. Сталіна ў барацьбе УсеКП(б) і Комінтэрну за чыстату тэорыі марксызму-ленінізму.

6. Задачы марксысцка-ленінскай тэорыі на сучасным этапе сацыялістычнага будаўніцтва і сусьветнай рэвалюцыі.

Абавязковай умовай перамог пролетарыяту СССР і ўсяго сьвету зьяўляецца далейшая няпрымымая барацьба кампартыі на два фронты — з правым ухілам як галоўнай небяспекай на сучасным этапе, з „левым“ опартунізмам, прымірэнцтвам да іх, гнілым лібэралізмам і з контррэвалюцыйнымі тэорыямі сацыял-фашызму і трацкізму.

7. Апошнія рашэньні ЦК УсеКП(б) і КП(б)Б аб перабудове партыйна-масавай работы і значэньне марксысцка-ленінскага выхаваньня на даным этапе.

ЛІТАРАТУРА

Да першага разьдзелу:

1. Ленін,—„Што рабіць“, т. IV, стар. 368—382, выд. 3-е.
2. Ленін,—„Что такое „друзья народа“ т. I, стар. 200 і 225, выд. 2 і 3-е.
3. Ленін,—„Материализм и эмпириокритицизм“, том XIII, стар. 277, выд. 3-е.
4. Ленін,—„Дзяржава і рэвалюцыя“, т. XXI, стар. 392, выд. 3-е.
5. Ленін,—„К. Маркс“, т. XVIII, стар. 1—43, выд. 3.
6. Ленін,—„Три источника и три составных части марксизма“, т. XVI, выд. 3.
7. Ленін,—„Честный голос французского социалиста“, т. XVIII, стар. 286, выд. 3-е.
8. Ленін,—„Еще одно уничтожение социализма“, т. XVI, стар. 275, выд. 3-е.
9. Ленін,—„Заваяваньне і запісаньне“, т. XXIV, стар. 25.
10. Ленін,—„Наша программа“, „Ленинский Сборник“ III, стар. 14.
11. Маркс,—„Письмо Ведамейеру ад 5 сакавіка 1852 г.“, ад слоў „тое, што я зрабіў новага.“
12. „Письмы, над ред. Адарацкага, Маркса, 1928 г. №23. Введение к первому и второму изданию „Капитала“.
13. Энгельс,—„Анты-Дзюринг“, Уводзіны, разьдз. I, стар. 17, 25—27.
14. Маркс,—„Тэзісы аб Фэйербаху“, „Архив“ кн. I, стар. 200—202.
15. Сталін.—„Об основах ленинизма“, „Вопросы ленинизма“, асабліва гл. разьдз. II, III, VII, IX.
16. Сталін,—„Прамова на канфэрэнцыі аграрнікаў-марксыстаў“.
17. Сталін,—„Об оппозиции“, асабл. стар. 361, 375, 500.
18. Кагановіч.—„За большевистское изучение истории партии“, стар. 4—5, 10—11.

Да другога разьдзелу:

1. Ленін,—„Исторические судьбы учения К. Маркса“, т. XVI, выд. 3-е.
2. Сталін,—„Вопросы ленинизма“, „Об основах ленинизма“, разьдз. I, II, VII, выд. 1931 г.
3. Сталін,—„К вопросам аграрной политики“ (прамова на зьездзе аграрнікаў марксыстаў).
4. Сталін,—„К вопросам ленинизма“, разьдз. I і II. „Вопросы ленинизма“.

3. Сталін, — „Аб соцыял-дэмакратыч-ным ухіле ў нашай партыі (заключнае слова), зб. „Об оппозиции“.

6. Сталін, — „Трацкізм ці ленінізм“.

7. Сталін, — „Гутарка з першай рабо-чай амерыканскай дэлегацыяй“ (адказ на 1-е пытаньне).

8. Ленін, — „Разногласия в европейском рабочем движении“, т. XV, стар. 5—9.

9. Ленін, — „Детская болезнь“ „левизны“ в коммунизме“, разьдз. II і IV, т. XXV, стар. 175, 179, 186, выд. 3-е.

10. 3-і пункт рэзолюцыі XI пленуму ВККІ „Аб соцыял-фашызме як галоўнай соцыяльнай апоры буржуазіі“.

11. Сталін, — „Прамова на жалобным паседжаньні, прысьвечаным VIII гадавіне сьмерці Леніна, „Аб ленінізьме“, гл. I. Партвыдавецтва, 1932 г.

12. Сталін — Ліст у рэдакцыю журналу „Пролетарская революция“.

Да 3-га і 4-га разьдзелаў.

1. Зборнік артыкулаў да 50-годзьдзя са-дня нараджэньня т. Сталіна. „Сталин“, выд. 1928 г., асабліва артыкулы Кагановіча, Мануільскага і Куусінена.

2. Сталін, — Да пытаньняў аграрнай по-літыкі ў СССР, зб. „Вопросы ленинизма“.

3. Сталін, — Да пытаньня аб політыцы ліквідацыі кулацтва як класу, зб. „Воп-росы ленинизма“.

4. Сталін, — Даклад XVI партъезду — Там-жа.

5. Сталін, — Аб правым ухіле на УсеКП(б), зб. „Вопросы ленинизма“.

6. Сталін, — Аб некаторых пытаньнях гісторыі бальшавізму. Ліст у рэдакцыю часопісу „Пролетарская революция“.

7. Рэзолюцыі XVII партконференцыі.

8. Пастановы ліпеньскага пленуму ЦК УсеКП(б) аб перабудове арганізацыйнай партыйна-масавай і выхаваўчай работы партыі.

9. Постышаў, — „За марксысцка-ленін-скае выхаваньне“.

10. Бубноў, — Прамова на жалобным паседжаньні, прысьвечаным VIII гадавіне сьмерці Леніна (разьдз. I, „Аб сусьвет-ным значэньні ленінізму“).

11. Часопіс „Большевик“ № 19—20.

1931 г. перадавая

№ 22 1931 г. пе-

редавая.

№ 1—2 1931 г.

перадавая

12. „Правда“ ад 25 жніўня 1932 г., пе-радавая.

13. Рэзолюцыя бюро ячэйкі ІЧП філѡ-зофіі і прыродазнаўства ад 29-XII-30 г.

14. Мілюцін і Борулін, — Да разнага-лосьсяў у політ.-экон., „Большевик“ № 2, 1931 г. Асабліва важная заўвага рэдакцыі да гэтага артыкулу.

15. Програма КІ, разьдз. VI, § 1.

ПРОГРАМА ПА МАТЭМАТЫЦЫ.

Тлумачальная запіска.

Програма па матэматыцы ў асноўным складзена для слаба падрыхтаваных груп, у групах з павышанай падрыхтоўкай па матэматыцы трэба вызначаны ў праграме матэматычны матэрыял паглыбіць і дадаткова распрацаваць наступныя тэмы: 1) простыя дробі, 2) прапорцыі, 3) вымярэнне паверхняй і аб'ёмаў цел; гэтыя тэмы не ўвайшлі ў праграму з прычыны абмежаванасці часу, які адводзіцца для выканання праграмы.

У адпаведнасці з пастановай ЦК УсеКП(б) аб пачатковай і сярэдняй школе, асабліваю ўвагу трэба звярнуць на якасць вучобы, на цвёрдае ўсваенне прапрацоўваемага матэрыялу і ўменне прымяніць яго да жыцця.

Організацыя вучэбнай працы па матэматыцы можа быць праведзена ў такім парадку.

Пасля азнаямлення з групай, кожны настаўнік складае на падставе гэтай праграмы плян працы, дапасаваны да ўзроўню падрыхтоўкі групы, і прымае ўсе захады да таго, каб слухачы цвёрда замацавалі вызначаны мінімум па матэматыцы.

Мэтод працы ў асноўным павінен быць такім:

1) У пачатку лекцыі на працягу некалькіх мінут паўтараецца матэрыял, прапрацаваны на мінулай лекцыі.

2) Бярэцца задача, галоўным чынам звязаная з вытворчасцю, для развязання якой пагрэбныя веды па матэматыцы, якія і павінны быць распрацаваны на гэтай лекцыі.

Такі падыход выразна паказвае мэтазгоднасць вывучэння матэматычных пытанняў і правіл.

3) Настаўнік растлумачвае правіла шляхам пастаноўкі раду пытанняў, якія накіроўваюць слухачоў на тое, каб яны самі зрабілі вывад—правіла.

4) Колектыўна развязваецца некалькі прыкладаў і задач.

5. Дзецца для самастойнай прапрацоўкі некалькі прыкладаў і задач.

Улічваючы працу з дарослай рабочай аўдыторыяй, якая мае практычныя звычкі ў розных гаспадарчых разліках, вылічэнні процанту выкараняння прамфінплану і інш., трэба шырока скарыстаць гэты запас матэматычных ведаў у слухачоў, і ў

далейшай працы падвесці тэарэтычную базу пад гэты запас практычных ведаў. З гэтай прычыны карысна з пісьмовымі вылічэннямі рабіць вусныя, напрыклад, пры вывучэнні процантаў і другіх аддзелаў.

Выразнае разуменне слухачамі мэтазгоднасці прапрацоўваемага курсу матэматыкі, практычнай яго неабходнасці выклікае зацікаўленасць у слухачоў і гэтым значна палегчае працу настаўніка, заахвочваючы слухачоў да далейшай вучобы. У гэтых адносінах вялікае значэнне мае матэрыял, на якім будзе прапрацоўвацца матэматыка. У асноўным матэрыял павінен быць канкрэтным, жыццёвым, блізкім да слухачоў. Матэрыял павінен быць увязан з данай вы-

творчасцю (прамфінплян і яго выкананне, праца паасобных брыгад, падлікі, звязаныя з гаспадарчымі разлікамі і інш.). Асаблівую ўвагу трэба звярнуць на падбор матэрыялу, які я звязаны з ажыццяўленнем шасці ўмоў т. Сталіна: арганізаваны набор рабочай сілы, барацьба з цякучасцю, з ураўнілаўкай у зароботнай плаце, з абязлічкай, правядзенне гаспадарчага разліку, зніжэнне сабекошту, мобілізацыя ўнутраных рэсурсаў і інш.

Неабходна падабраць матэрыял аб выкананні першай пяцігодкі у чатыры гады і контрольных лічбах народнай гаспадаркі ў другой пяцігодцы (матэрыялы XVII партконференцыі і студзеньскага пленуму ЦК УсеКП(б).

ПРОГРАМА ПА МАТЭМАТЫЦЫ

(Разьлічана на 54 гадзіны).

Зьмест матэматычных ведаў	Мэтодычныя заўвагі і матэрыялы для прапрацоўкі
<p>Т Э М А 1. (4 гадз.).</p> <p>Нумэрацыя цэлых лікаў. Лік, як рэзультат лічэньня і вымярэньня. Цыфры. Значэньне нуля. Запіс і чытаньне лікаў. Акругленьне цэлых лікаў.</p> <p>Т Э М А 2. (4 гадз.).</p> <p>Мэтрычныя меры. Вымярэньне простых ліній. Мэтрычныя меры даўжыні: мэтр, кілёмэтр, дэцымэтр, сьантымэтр. Меры вагі: кілёграм, грам, цэнтнер, тона. Павялічэньне лікаў у 10, 100 і 1000 разоў. Мераваньне ліній на мясцовасьці шнуром і рулеткай.</p>	<p>Чытаньне і запіс лікаў прапрацаваць у такім парадку: чытаньне і запіс лікаў да 1000; пасля цвёрдага ўсваеньня гэтага матэрыялу перайсьці да чытаньня і запісу лікаў большых 1000. Зьвярнуць увагу на акругленьне лікаў. Для прапрацоўкі скарыстаць лічэбны матэрыял з газэт аб сацыялістычным будаўніцтве.</p> <p>Мэтр, дэцымэтр і сьантымэтр паказаць у натуральную велічыню; нарысавань у швытку адрэзкі, роўныя дэцымэтру і сьантымэтру. Навучыць слухачоў скарачана запісваць назвы мер <i>м, км, кг, т</i>. Зрабіць вымярэньне даўжыні мясцовага пакою і іншых рэчаў.</p>
<p>Т Э М А 3. (4 гадз.).</p> <p>Складаньне і адніманьне цэлых лікаў. Найбольш простыя прыёмы вуснага складаньня лікаў. Складаньне цэлых лікаў у пісьмовай форме. Адніманьне цэлых лікаў. Праверка складаньня і адніманьня.</p>	<p>Таму прапрацаваць у такім парадку: спачатку прыёмы вуснага складаньня адназначных і двухзначных лікаў. ($8 + 2 + 5$; $16 + 4 + 9$; $15 + 13 + 7$ і г. д.), і далей пісьмовае складаньне двухзначных і трохзначных лікаў, сума адзначаных разрадаў якіх менш дзесяці; потым складаньне любых лікаў. Адніманьне прапрацоўваецца ў такім самым парадку; трэба зьвярнуць увагу і больш спыніцца на выпадках адніманьня, калі ў зьменшыве нулі. Лічэбны матэрыял для прапрацоўкі узяць з газэт і давых прамысловасьці.</p>

ТЭМА 4. (6 гадз.)

Множаньне цэлых лікаў.
Множаньне адназначных лікаў.
Табліца множаньня Піфагора.
Множаньне многазначных лікаў на адназначныя. Множаньне любых лікаў.
Перастаноўка сумножнікаў.
Паняцьцё аб прамавугольніку і квадраце. Квадратныя мэтрычныя меры: м^2 , га , дм^2 , см^2 .
Вымярэнне плошчаў прамавугольніка і квадраца.
Аб'ём прамавугольніка бруса і куба. Кубічныя мэтрычныя меры: м^3 , дм^3 , см^3 .

ТЭМА 5. (6 гадз.)

Дзяленьне цэлых лікаў.
Дзяленьне на адназначны лік.
Дзяленьне на двухзначны лік.
Дзяленьне на трохзначны лік. Выпадкі дзяленьня з астачай.
Праверка множаньня і дзяленьня.

ТЭМА 6. (4 гадз.)

Дзесятковыя дробі.
Напісаньне дзесятковых дробаў.
Павялічэньне і памяншэньне дзесятковых дробаў у 10, 100 і 1000 разоў, пераносам коскі.

ТЭМА 7. (4 гадз.)

Складаньне і адніманьне дзесятковых Уробаў. Праверка складаньня і адніманьня.

Спачатку трэба спыніцца на множаньні адназначных лікаў вусна і пры дапамозе табліцы; потым множаньні двухзначных лікаў і трохзначных лікаў на адназначныя; далей, множаньне любых лікаў.

Асобна разглядзець выпадкі множаньня лікаў з нулямі на канцы і ў сярэдзіне.

Зрабіць падлік расходу грошай і розных матэрыялаў на пабудову.

Вылічыць плошчу і аб'ём кляснага пакою; аб'ём бэлькі і інш.

Пры дзяленьні двухзначнага ліку на адназначны, трэба навучыць слухачоў знаходзіць дзель на табліцы множаньня. Зьвярнуць асаблівую ўвагу на дзяленьне лікаў, якія канчаюцца нулямі і на выпадкі, калі ў дзель атрымліваюцца нулі.

Разьлікі норм выпрацоўкі на новабудоўлях; падлік працы і заробнай платы.

Напісаньне дзесятковых дробаў трэба зьвязваць з напісаньнем такіх лікаў:

$5 \text{ р. } 35 \text{ к.} = 5,35 \text{ р.}$; $3 \text{ м } 2 \text{ дм} = 3,2 \text{ м}$; $2 \text{ кг } 52 \text{ г} = 2,052 \text{ кг}$.

Павялічэньне і памяншэньне дзесятковых дробаў у 10, 100 і 1000 разоў трэба зьвязваць з мэтрычнымі мерамі даўжыні і вагі.

Паколькі складаньне і адніманьне дзесятковых дробаў робіцца таксама, як і складаньне і адніманьне цэлых лікаў, то ўвесь час трэба зьвяртаць увагу на правільную пастаноўку коскі.

Т Э М А 8 (4 гадз.)

Множаньне дзесятковых дробаў.

Множаньне дзесятковага дробу на цэлы лік. Множаньне дзесятковага дробу на дроб. Акругленьне лікаў пры множаньні да адной капейкі, аднаго кг, аднаго см і інш.

Пры распрацоўцы гэтай тэмы, спачатку трэба на цэлых ліках паказаць, як зьмяняецца здабытак, калі мы множнікі павялічым ці паменшым у некалькі разоў, таксама трэба паўтарыць павялічэньне і памяншэньне дзесятковых дробаў у 10, 100 і 1000 разоў.

Абавязкова патрэбна на канкрэтных прыкладах і задачах паказаць, што пры множаньні на лік меншы адзінкі даны лік памяншаецца.

Нормы выпрацоўкі на прадпрыемствах і ў калгасах.

Т Э М А 9. (8 гадз.)

Дзяленьне дзесятковых дробаў.

Дзяленьне дзесятковага дробу на цэлы лік. Дзяленьне цэлага ліку на дзесятковы дроб. Дзяленьне дзесятковага дробу на дзесятковы. Вылічэньне адной дзесятай і адной сотай часткі ліку.

Прыбліжаны дзель. Правіла акругленьня лікаў.

Сярэдні арытмэтычны лік.

Праверка множаньня і дзяленьня.

Спачатку трэба паказаць на цэлых ліках, што дзель не зьмяняецца, калі дзеліва і дзельнік павялічым ці паменшым у аднолькавы лік разоў. Пераходзіць да дзяленьня на дзесятковы дроб трэба толькі тады, калі стала замацавана дзяленьне дзесятковага дробу на цэлы лік.

У гэтай тэме трэба шырока скарыстаць лічбовы матэрыял з розных галін соцыялістычнага будаўніцтва.

Т Э М А 10. (8 гадз.)

П р о ц а н т ы

Процант як сотая частка ліку. Вылічэньне некалькіх процантаў ад данага ліку.

Процантнае параўнаньне лікаў

Пабудова простакутных дыяграм.

Пры процантных адлічэньнях спачатку трэба навучыць слухачоў знаходзіць адзін процант данага ліку, потым цэлы лік процантаў: 4%, 6%, 15% і т. д.

Процантнае параўнаньне лікаў трэба зьвязваць з вылічэньнем процанту выкананьня прамфінпляну. Карысна выпрацаваць і запісаць практычнае правіла для першага і другога выпадку процантных вылічэньняў.

На працягу ўсёй гэтай тэмы неабходна зьвяртаць увагу на вуснае вылічэньне процантаў.

Матэрыялам прапрацоўкі можа быць лічбовы матэрыял з газэт аб выкананьні прамфінпляну на прадпрыемствах; контрольныя лічбы другой пяцігодкі; павялічэньне пасеўных плошчаў у саўгасах і колгасах і інш.

ПРОГРАМА ПА МАТЭМАТЫЦЫ (павышаны варыянт)

(разьлічана на 62 гадзіны).

Програма разьлічана для груп, якія маюць некаторую падрыхтоўку па матэматыцы. З гэтай прычыны колькасць матэрыялу павялічана; арганізацыя-ж працы па матэматыцы і матэрыял для

прапрацоўкі можа быць такі самы, які вызначан у растлумачальнай запісцы для праграмы па матэматыцы для слаба падрыхтаваных груп.

Матэматычны матэрыял	Мэтодычныя заўвагі і матэрыял для прапрацоўкі
<p>Уступная гутарка (2)</p> <p>ТЭМА 1. (4)</p> <p>Паўтарэньне 4 х арытмэтычных дзяўняў над цэлымі лікамі.</p> <p>(2) Праца над матэматычнай кнігай.</p> <p>ТЭМА 2. (4)</p> <p>Паняцьце аб дзесятковых дробах. Мэтодычная сыстэма меры і мер вагі. Складаньне і адніманьне дзесятковых дробаў.</p> <p>ТЭМА 3. (6)</p> <p>Множаньне дзесятковых дробаў. Дзяленьне дзесятковых дробаў. Прыбліжаны дзесяць. Акругленьне лікаў. Сярэдні арытмэтычны лік.</p>	<p>1) Гістарычнае разьвіцьцё матэматыкі; 2) матэматыка ў капіталістычных краінах і СССР.</p> <p>У гэтай тэме асаблівую ўвагу трэба звярнуць на дзяленьне многазначных лікаў.</p> <p>Лічбовы матэрыял узяць з плянаў сацбудаўніцтва другой пяцігодкі.</p> <p>Увага: азнаямленьне з мэтодыкай працы над кнігай праводзіцца пасля прапрацоўкі адной тэмы.</p> <p>Зьвярнуць увагу на прынып пісьманьня дзесяткоых дробаў і звязань з мэтрычнай сыстэмай мер. Спініцца на павялічаны і памяншаны дзесятковага дробу ў 10, 100 і 1000 разоў шляхам пераносу коскі.</p> <p>Асабліва спініцца на выпадках, калі прыходзіцца множыць ці дзяліць на лік меншы адзінкі. Матэрыял для прапрацоўкі.</p> <p>1) аьдзельныя нормы выпрацоўкі ў колгасах; 2) расход роьвага роду матэрыялаў; 3) вылічэньне сярэдняга заробтку.</p>

ТЭМА 4. (10)

Праценты;

- а) процентыя адлічэнні;
- б) процентыяе параўнаньне лікаў;
- в) знаходжаньне ліку па данаму процэнту.

Пры вывучэньні процантаў даць курсантам выразныя практычныя правілы для процантных вылічэньняў.

Таксама звярнуць увагу на вусныя прыёмы вылічэньня процантаў.

Матэрыял для прапрацоўкі: процант выкананьня прафінпляну па асноўных відах будаўніцтва БССР і СССР:

- а) арганізацыйнае ўмацаваньне колгасаў;
- б) павялічэньне пасеўных плошчаў пад зернавымі культурамі;
- в) павялічэньне фабрычна-заводзкай прадукцыі;
- г) павялічэньне выпуску прадметаў шырпагрэбу і інш.

Скарыстаньне курсантамі газэтнага лічбовага матэрыялу.

ТЭМА 5. (4)

Лініі. Паняцьце аб вуглах. Мераньне вуглоў. Паняцьце аб паралельных і перпендыкулярных лініях.

Трохвугольнікі і іх віды. Вышыня трохвугольніка.

Рысаваньне вуглоў і вымярэнне іх транспартырам.

Вымярэнне вуглоў у дрэваапрацоўчай і мэталаяпрацоўчай прамысловасьці.

ТЭМА 6. (10)

Чатырохвугольнікі і прамавугольнікі, квадрат, паралелеграм, ромб і трапеццыя.

Квадратныя мэтрычныя меры.

Вылічэньне плошчаў чатырохвугольнікаў; плошча трохвугольніка.

Вылічэньне плошчаў няправільных фігур.

Прамавугольныя дыяграмы.

Галоўную ўвагу ў гэтай тэме трэба звярнуць на вылічэньне плошчаў, каб курсант мог вылічыць колькасьць матэрыялу на пабудову, на рамонт, афарбоўку і інш.

Выводзіць формулы плошчаў геом. фігур не патрэбна.

Прамавугольныя дыяграмы звязаны з выкананьнем прафінпляну на мясцовых прадпрыемствах, дзе працуюць курсанты групы.

ТЭМА 7. (8)

Адносіны, прапорцыі. Разьвязваньне прапорцыі.

Ілінацьце аб падобных геаметрычных фігурах.

Лінейны маштаб; плян.

Скарыстаць формулы з політэхноміі

$$C : V; \frac{m}{V} = \frac{m}{c+Y}.$$

Вылічэньне плошчы па пляну.

Матэматычны матэрыял	Мэтодычныя заўвагі і матэрыял для прапрацоўкі
<p>ТЭМА 8. (4)</p> <p>Вылічэньне даўжыні акружыны Вылічэньне плошчы круга.</p>	<p>Матэрыял для прапрацоўкі трэба ўзяць наступны: шківы, раменная перадача, зубчатая перадача. Вылічэньне хуткасці абароту. Кругавыя дыяграмы.</p>
<p>ТЭМА 9. (8)</p> <p>Аб'ёмы і паверхні цел. Кубічныя мэтрычныя мер... Паверхня і аб'ём прызмы і цыліндра.</p> <p>Паверхня і аб'ём піраміды і конуса Залежнасць паміж адноснай вагой і аб'ёмам і вагой цела.</p>	<p>Вылічэньне паверхняў і аб'ёмаў цел даць у практычным разрэзе, бяз бываду агульных літарных формул. Паказчы на розных прыкладах прымяненне матэматычнай тэорыі для развязання практычных пытанняў.</p> <p>Вылічэньне кубатуры памяшканняў сілосных вежаў, агонаў. Вылічэньне вагі цела па аб'ёму.</p>

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

да праграмы па беларускай мове для нізавой сеткі школ партасьветы на прадпрыемствах.

Вывучэньне белмовы ў школах нізавой сеткі партасьветы мае на ўвазе: а) даць слухачам усьведамленьне, што мова ёсьць ня толькі сродак зносін паміж людзьмі, але і вострая зброя ў клясавай барацьбе; б) даць навыкі ў карыстаньні вуснай і пісьмовай мовай і тым самым дапамагчы слухачам у прапрацоўцы матэрыялаў з іншых галін ведаў; в) павялічыць пісьменнасьць слухачоў.

У праграме зьмешчана 8 тэм, разьлічаных у сярэднім на 50 гадзін.

Асабліва важнае значэньне набывае першая тэма. Тут неабходна даць слухачам ясны малюнак таго значэньня, якое мае мова ў эпоху дыктатуры пралетарыяту, пэрыод разгорнутага сацыялістычнага наступленьня па ўсім фронце і абвостранай клясавай барацьбы. На канкрэтных прыкладах контррэвалюцыйнай „работы“ нацдэмаў вялікадзяржаўных шовіністаў і іншых варажых пралетарыяту элемэнтаў трэба паказаць слухачам, што вакол мовы вялася і вядзецца клясавая барацьба, патрэбна паказаць буйны рост беларускай культуры, нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па зьмесьце, а

разам з тым паказаць і росквіт беларускай мовы на аснове разгорнутага сацыялістычнага будаўніцтва і барацьбы з вялікадзяржаўным расійскім шовінізмам, як галоўнай небясьпекі на даным этапе, беларускім контррэвалюцыйным нацдэмакратызмам і шовінізмамі розных колераў. Неабходна даць слухачам яснае ўяўленьне аб моўнай політыцы рабочай клясы, а таксама аб тым, што ўвесь час адбываецца фармаваньне слоўніка беларускай мовы пры самым чынным удзеле пролетарыяту БССР і СССР. Тут-жа трэба будзе паказаць, як разьвязваецца пытаньне нацыянальнай культуры ў фашысцкай Польшчы, на тэрыторыі Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны.

На клясавасьць у мове трэба звяртаць увагу на працягу ўсяго часу заняткаў.

Слухачы павінны пераканацца ў неабходнасьці выбіраць, пашыраць словы з пралетарска-клясавай завастанасьцю і весьці барацьбу супроць слоў антыпралетарскіх, супроць слоў „блатных“, засьмечваючых мову. Кожны слухач у выніку прапрацоўкі курсу белмовы павінен стаць актыўным

барацьбітом за пролетарскую чыстату, клясавую завостранасьць і чоткасьць як сваёй уласнай мовы, так і мовы сваіх таварышоў. Пажадана, каб кожны слухач меў (вёў) сшытак для запісу новых пролетарскіх словаўтварэньняў.

Пры навучаньні чытаньню выкладчык павінен сам даць узор правільнага, выразнага чытаньня. У мэтах набыцьця добрых вынікаў у тэхніцы чытаньня неабходна вывучаць індыўдуальныя схільнасьці кожнага слухача ці групы слухачоў і даваць або рэкамендаваць ім для паказу школьнага чытаньня адпаведныя, цікавыя іх кнігі, часопісы, газеты. Пры гэтым зразумела, трэба кожны раз праводзіць з слухачамі гутарку адносна зьместу прачытаных імі кніг.

У часе набыцьця слухачамі навываў у чытаньні, неабходна дапамагаць ім будаваць граматычна правільныя, поўныя сказы—спачатку праз пастаноўку пытаньняў, а потым і самастойна. Расказваньне прачытанага, бачанага і г. д. павінна праводзіцца на працягу ўсяго часу навучаньня.

Каб заклаць цвёрдую аснову беспамылковага, чыстага пісьманьня, трэба, каб на першым пачатку сам настаўнік даваў сваім слухачам узоры поліграфічнага і правільнага пісьманьня.

Пры праглядзе лісьмовых работ слухачоў трэба вывучаць характар памылак кожнага і не механічна іх выпраўляць, а дабі-

вацца, чаму зроблена тая ці іншая памылка і растлумачваць слухачу сутнасьць гэтай памылкі. У замацаваньні правільных навываў дапаможа выпісваньне цытат, пісьманьне корэспондэнцый у газету, пісьманьне даведак і т. д.

Аналіз тэксту павінен дапамагаць слухачу сьвядома, крытычна успрыняць друкаванае слова і стылістычна апрацаваць яго вусную і лісьмовую мову. Трэба скарыстоўваць кожны выпадак і ўсямерна дапамагаць слухачам авалодваць багатай, клясава завостранай стылістычнай мовай Леніна і Сталіна. Трэба паказваць слухачам на клясава вытрыманую і партыйна-завостраную мову рэзолюцый і іншых дакументаў нашай партыі. Разам з гэтым неабходна паказаць слухачам выпадкі неахайнага, нядабайнага скарыстаньня друкаванага слова.

Аналіз цэлага моўнага абзацу павінен дапамагаць слухачам аўладаць тэхнікай пабудовы газэтнага ці іншага артыкулу. На канкрэтным матэрыяле неабходна паказаць, што зьяўляецца тэмай артыкулу, як гэтая тэма разьвіваецца, даказваецца, як формулюецца вывад. Зразумела, што лепш за ўсё гэту работу правесць на артыкулах Леніна, Сталіна, на паставах партыі і ўраду.

Толькі пасля ўсёй папярэдняй работы можна пераходзіць да аналізу соцумовы, да самастойнага складаньня пляну.

ПРОГРАМА ПА БЕЛМОВЕ

(Для нізагой сеткі школ партасьветы на прадпрыемствах).

1. Агульныя звесткі аб мове.

Мова як сродак зносін і як зброя ў клясавай барацьбе. Вяліка-дзяржаўны расійскі шовінізм і беларускі контррэвалюцыйны нацдэмократызм у беларускай мове. Зьмены ў белмове пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі Літаратурная мова, як мова пануючай клясы. Моўная політыка рабочай клясы. Клясавы характар слоўніка белмовы. Словы інтэрнацыянальныя. Неабходнасьць усваеньня дакладнага значэньня слоў беларускіх і іншамоўных. Прыклады Леніна.

2. Асаблівасьці беларускай літаратурнай мовы.

Гукавы склад слова. Падзел слоў на склады, а складоў на гукі. Гукі і літара. Беларуская азбука. Гукі галосныя і зычныя. Падзел зычных гукаў на цьвёрдыя і мяккія. Дзеканьне і цеканьне. Правапіс зычных, мяккіх, цьвёрдых і зацьвярдзелых. Зычныя глухія і звонкія і іх правапіс. Пераход „в“ і „л“ у „ў“. Правапіс некаторых злучэньняў зычных. Галосныя гукі. Аканьне ў беларускай мове. Правапіс „о“, „э“, „е“, „ё“ пад націскам і бяз націску. Практыкаваньне ў набыцьці правапісных навываў.

3. Канкрэтнае азнаямленьне з кнігай і газэтай.

Аўтар кнігі, яе назва, зьмест, разьдзелы, год выданьня. Газэта і яе разьдзелы.

Запатрабаваньні, якія вымагаюцца ад чытаньня: правільнасьць, сьвядомасьць, выразнасьць, тэмпы чытаньня.

Разуменьне аб сказе. Асноўныя моманты, з якіх складаецца разуменьне аб сказе: граматычна арганізаванае паведамленьне якой небудзь мысьлі, адлюстраваньне ў гэтым паведамленьні рэальнай, пазнаваемай намі рэчаіснасьці, узьдзеяннаньне на акалячую рэчаіснасьць.

Сказы апавядальныя, клічныя і пыталныя. Знакі прыпынку: кропка, клічнік, пыталнік. Вялікая літара ў пачатку сказу, у імёнах і прозьвішчах людзей, у назвах краін, дзяржаў, гор, рэк, гарадоў, прадпрыемстваў і ўстаноў.

4. Аналіз моўнага цэлага (невялікага апавяданьня, газэтнага артыкулу).

Раскрыцьцё на канкрэтным матэрыяле схэмы аналізу: тэма артыкулу, асноўныя мысьлі, доказы, вывад. Падзел артыкулу

на часткі паводле асноўных мысляў.

Абзац і яго аналіз. Выдзяленне асноўнай мыслі абзацу і мысляў даказваючых (доказаў).

Складанне простага пляну ў форме пытанняў. Уменне даць поўны вусны і пісьмовы адказ на пытанне пляну, як сваімі словамі, так і шляхам скарыстання прачытанага і прааналізаванага тэксту.

Аналіз сказа. Выдзяленне ў сказе арганізуючай пары слоў—дзеянік і выказнік. Выяўленне логічнай сувязі слоў у сказе шляхам пастаноўкі пытанняў. Даданыя члены сказа—дапаўненне, азначэнне, акалічнасць. Слова самастойныя і дапаможныя і іх роля ў сказе. Выяўленне на канкрэтных прыкладах парадку слоў у сказе. Коска пры аднародных членах сказа. Дзукроп'е пры пералічэнні.

5. Колектыўны разгляд соцумоў, заключаных паміж паасобнымі брыгадамі і ўдарнікамі.

Усваенне схэмы пабудовы соцумовы: уступ (політычная частка), канкрэtnыя пункты (паказчыкі) соцумовы, спосабы праверкі. Колектыўнае ўнясенне паправак, зьмен і дадаткаў у даюу соцумову, як па зместу, так і стылістычнага характару. Складанне соцумовы паміж слухачамі і выкладчыкамі.

Формуляванне рацыяналізатарскіх рабочых прапанов. Падзел слоў (членаў), сказа па значэнні на часціны мовы: імя прыметнае (прыметнік), імя прымежнае (прымежнік), імя лічэбнае (лічэбнік), імя займеннае (займеннік), дзеяслоў і словы ня-

зменныя. Слова зьменныя і нязменныя.

Склад слова: аснова, канчатак, корань, суфікс, прыстаўка. Утварэнне новых слоў ад корня пры дапамозе суфіксаў, прыставак. Зьмены слоў пры дапамозе канчаткаў—родавых, склонавых, асабовых.

6. Пісанне корэспондэнцыі ў газету.

Змест корэспондэнцыі: яе асноўная мысль, падмацаванне гэтай мыслі фактамі, вывады, прапановы.

Афармленне насыценнай газеты. Яе разьдзелы.

Пісанне лезунгаў, адпавядаючых бягучаму моманту, пры дапамозе тэксту пастаноў партыі і ўраду.

Скланенне імя прадметнага (прадметніка) у звязаным тэксце. Роля прадметнікаў у сказе. Скланенне прадметнікаў па ўзору: а) Слова мужчынскага роду — куніст, дом, колгас, каваль, алень, дзень, край; а) словы ніякага роду: сяло, каленя, поле, выпаўненне, імя; г) словы жаночага роду: жанчына, пяцігодка, ударніца, мера, дыктатуры, зямля, рэч. Правапіс прадметнікаў. Правапіс прадметнікаў і прыменьнікаў.

7. Падрыхтоўка да вуснага выступлення. Рабочы запіс.

Выдзяленне в тэксту асноўных думак у форме закончаных сказаў і паасобных слоў, якія маюць асноўнае значэнне ў абзацы. Выпіска цытат і іх скарыстанне ў вусных выступленнях. Плян вуснага выступлення.

Складаньне імя прыметнага (прыметніка) у зьвязку з прадметнікамі. Роля прыметніка ў сказе. Правапіс прыметнікаў, займеньнікаў і лічэбнікаў. Правапіс прыметнікаў, займеньнікаў лічэбнікаў і прыменьнікаў.

8. Складаньне справаздачы МК, профцэхбюро, ячэйкі АСО, МОПР і т. д.

Дзеяслоў і яго роля ў сказе. Зьмены дзеяслова ў асобе, часе,

ліку. Дзеясловы загаднага і ўмоўнага характару. Дзеясловы з часткай „ся“. Неазначальная форма дзеяслова. Правапіс дзеяслову. Правапіс прыменьнікаў з дзеясловамі.

Практычнае азнаямленьне з роляй у сказе нязменных часцін мовы: прыслоўяў, злучнікаў, прыменьнікаў. Ёх правапіс.

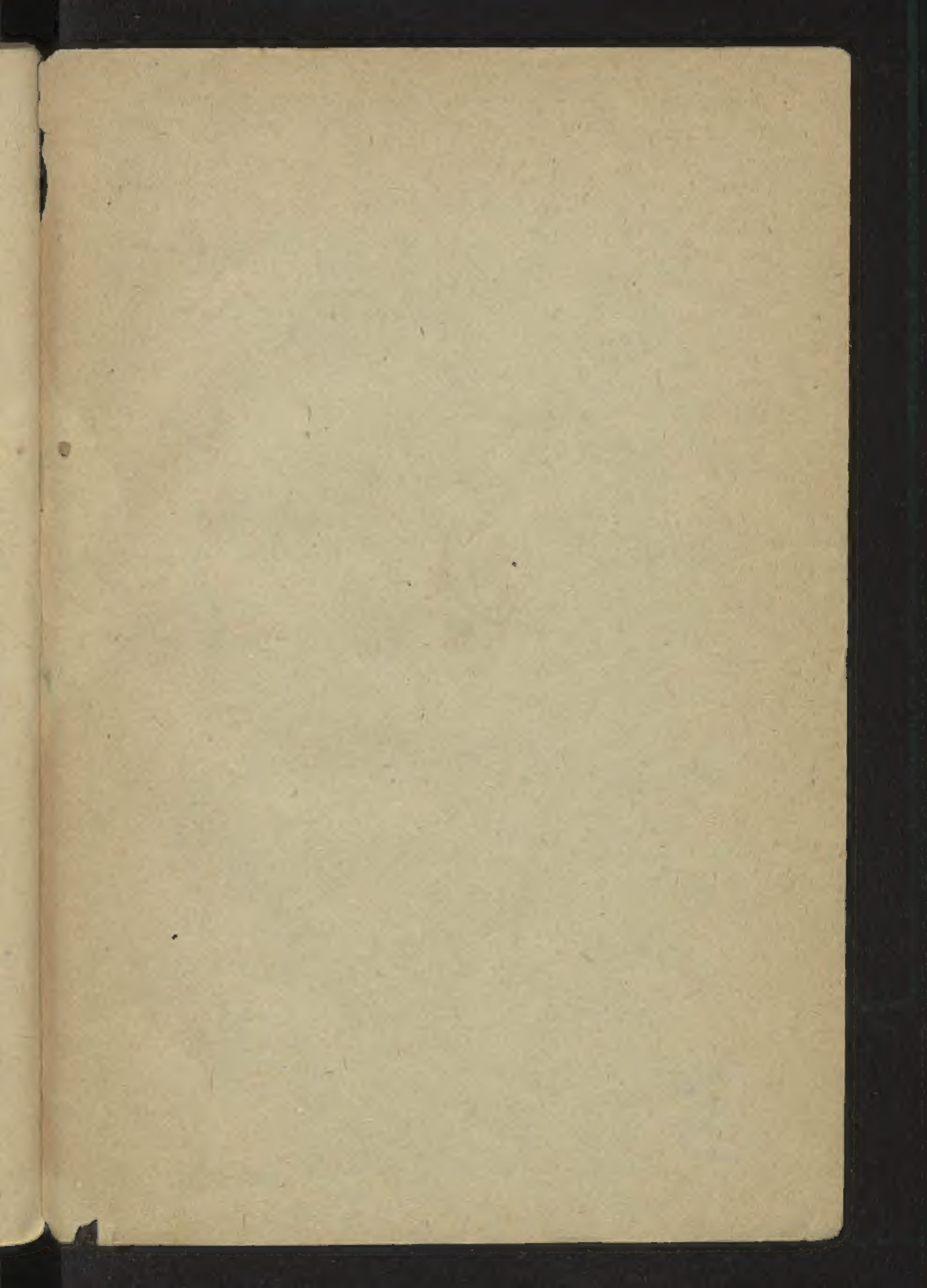
УСІМ РК КП(б)Б.

Рэдкалегія журналу „За ленінскую вучобу“ паведамляе і просіць неадкладна апавясьціць усім партыйным ячэйкам вашага раёну, што ў нумары 6—7 журналу „За ленінскую вучобу“ на старонцы 66, дзе ў сьпіску літаратуры напісана: Троцкі

„Аб Леніне і ленінізьме“ зборнік пад рэдакцыяй Сафарава, трэба чытаць так: Зборнік пад рэдакцыяй Сафарава „Троцкі аб Леніне і ленінізьме“

Рэдакцыя журналу

„За ленінскую вучобу“.

Цена 40 кап.

B0000002378273

149

